

СВОБОДНА МИСЪЛ

ИЗДАВА ФЕДЕРАЦИЯТА НА АНАРХИСТИТЕ В БЪЛГАРИЯ • LE JOURNAL DE LA FEDERATION ANARCHISTE BULGARE (FAB)

2 Христо Ботев, анархизмът и революционерите преди освобождението

Кои са били руските анархисти съидейници на големия български революционер и какво пишат те за него...

4 Намирането на гроба на Васил Икономов

„А, добре, добре. Ще го намерите, всички го знаем. Харен човек е бил! Хе, там горе на „Бело Камене“ е убит, а е погребан под селото...“

7 Какво представлява петролният пик?

Петролният пик и неговите последици засягат много повече неща и хора и то в много по-голяма степен, отколкото мнозина – а и мнозина анархисти – погозират...

10 Радикална Европа: Автономия и Пънк

Поредица от статии за основните идеи на автономния марксизъм, социалните борби, от които той произлиза, и как тези идеи ни помагат да разберем пънка.

11 В като Венгета

„Едно от нещата, срещу които възразих, е преработването на филма в настоящите американски нео-консерватизъм срещу американски либерализъм. Нямаше споменаване за анархизъм, доколкото аз можах да видя.“

ПРОТЕСТНОТО ШЕСТВИЕ СРЕЩУ СОЦИАЛНАТА НЕСПРАВЕДЛИВОСТ

130 ГОДИНИ ОТ СМЪРТТА НА ХРИСТО БОТЕВ

Първи Май ... и Втори Юни

Христо Ботев е добре да се почита, но най-добре е да се прочита

Федерацията на Анархистите в България (ФАБ) проведе за поредна година своето първомайско протестно шествие. Тази година отбелязваме 120 години от събитията в Чикаго, където след демонстрация за 8-часов работен ден са арестувани и убити 8 анархисти. Федерацията на анархистите в България осъжда всички партии и организации, които използват 1 май за празник и пропаганда, плъвейки по този начин върху човешката борба за свобода и по-добър живот.

С първомайското ни шествие продължиха социалните протести срещу ценовия геноцид, провеждан от правителството, чито представители организираха пенсионерски кебап-купон в Борисовата градина. Затова основните ни лозунги-транспаранти бяха два „1 май – 120 години съпротива“ и познатия от предишните 3 протеста „Цените се вдигат, да се вдигнем и ние“.

Преди началото на шествието малка група псевдо-патриоти ни угостиха с присъствие, като към тях се присъединиха десетина отренки, подвизаващи се предимно по стадионите. Около 150-тината симпатизанта на ФАБ, с малки изключения, не им обръщаха особено внимание и се бяха съредоточили върху нормалното протичане на шествието, раздаването на листовки и разговорите със случайно минаващи хора.

Срещнахме подкрепата им и някои от тях участваха в кратки отсечки от шествието, като на моменти то достигаше 200 човека. Към познатите лозунги „Солидарността между хората е нашето оръжие срещу властта“, „Станишев бандит, стига геноцид“, „Цените лъжат, за всичко ще платите“, „Анархия, анархия – класова война“, беше прибавен и чисто първомайския „Мир между хората, война срещу властта, днес не е празник, а ден за борба!“. Всички те отекваха по централните софийски улици в не толкова слънчевото, този път, първомайско време.

Шествието завърши пред Народния театър, където бяхме посрещнати с „гостоприемството“ на директора Васил Стефанов, който беше дал заповед на полицията да не ни допуска кой до стълбите. Това, разбира се, не стана и част от симпатизантите ни спокойно се настанаха там. Трибуната беше давана, както винаги, на всеки. Бяха разгребани абсолютно всички листовки и вестници, които бяхме приготвили, както и част от анархистическата ни литература на импровизирана щанд.

» » още за Първи май на страница 3 и страница 9

Само разумният и братският съюз между народите е в състояние да унищожи тегилата, сиромашията и паразитите на човешкия род и само този съюз е в състояние да възвори истинна свобода, братство, равенство и щастие на земното кълбо. Дордето народите бъдат разделени помежду си с машинащите на своите всевъзможни империи, конституции и републики и дордето тие, из спяло едно низкополоничество към божиите помазници, гледат един на друг като на врагове, дотогава не ще да има щастие на земята, не ще да има бял ден за човекът. Правителството и привилегированите класове у всеки един народ ще да мъчат и притесняват сиромашът, ще да погяват неговът труд ще да го държат в невежество, ще увеличават в квадрат и в куб неговите исторически глупости и в заключение на сичкото това ще да го изпровождат да бие и да изстреблява брата си или да бъде бит и изстребен от него. Разбира се, че ако да би могли народите да разберат веднаж за сякога да лежат изворите на техните страдания, то тие тутакси се би убедили, че главните и единствените техни врагове са самите техни правителства и онзи клас паразити, които, за да могат да прекарват своят празен и вредителен живот, са станали

гуша и тяло с тираните и под покровителството на „законите“ упражняват принципите на лъжата и на кражбата. Основата на сяко едно господарство е кражбата, лъжата и насилството. „Divide et impera“ е била ге-

визата на оная приспоаметна империя, която е станала идеал на сичките почти коронясани глави; „divide et impera“ е и сегашната девиза на сяко едно господарство. •

В. „Знаме“, 1 май 1875

ПОКАНА

ПОКАНА

АНАРХИСТИТЕ ОТ ПАНАГОРСКО И ПАЗАРДЖИШКО КАНЯТ СВОИТЕ СЪИДЕЙНИЦИ

НА 18 ЮНИ 2006 Г. ОТ 11:00 ЧАСА

ДА ПОСЕЛЯТ ГРОБА НА ЛЕГЕНДАРНИЯ АНАРХИСТ

ВАСИЛ ИКОНОМОВ

В ЗЕМЛИЩЕТО НА С. БЕЛИЦА, ИХИТИМАНСКО.

КЛУБЪТ НА РЕПРЕСИРАНИТЕ И ОРГАНИЗАЦИЯТА НА АНАРХИСТИТЕ В БЛАГОЕВГРАД ВИ КАНЯТ

НА ПАМЕТНОТО ЧЕСТВАНЕ НА 54-ГОДИШНИНАТА ОТ ГИБЕЛТА НА ПОЕТА-АНАРХИСТ, БУНТОВНИКА СРЕЩУ ВСЯКА НЕПРАВДА, БОРЕЦА ЗА СОЦИАЛНА СПРАВЕДЛИВОСТ И ХУМАННО ОБЩЕСТВО

КРЪСТЬО ГЕОРГИЕВ ХАДЖИИВАНОВ
1929 - 1952 - 2006

ЧЕСТВАНЕТО ЩЕ БЪДЕ В НЕДЕЛЯ, 25 ЮНИ 2006 Г. ОТ 13 ЧАСА НА МЕМОРИАЛА НА ЛОБНОТО МУ МЯСТО КРАЙ РЕКА СТРУМА В ЗЕМЛИЩЕТО НА С. ЧУЧУЛИГОВО – ПЕТРИЧКО.

СБОРЕН ПУНКТ ДО 12:30 ЧАСА ПРЕД ЦЪРКВАТА „СВ. ГЕОРГИ“ В С. ЧУЧУЛИГОВО НА 1 КМ ОТ ГРАНИЧНИЯ ПУНКТ С. КУЛАТА.

130 ГОДИНИ ОТ СМЪРТТА НА ХРИСТО БОТЕВ: НЯКОИ МАЛКО ИЗВЕСТНИ ПУБЛИКАЦИИ

Революционерите преди освобождението

прег 1935 г. излизат непубликувани дотогава документи за дейността на Ботев и Каравелов

Замфир Арборе е един от най-забележителните революционери на времето. Той е познат от Ботевиите биографии по името Арборе Рали. Произхожда от едно чисто румънско семейство – чокойско по социално призвание – и е роден през 1848 г. в град Черновци. Доживя до дълбока старост и умря през пролетта на 1932 г.

Детството си прекарва в Кишинев, а после на учение в Николаев и Одеса. Още в ранни години той навлиза в кръжока на Каракозовци. Арборе се смята като основател на руския социализъм. Още в първите си години попада в делото на Каракозовци и бива затворен в Москва. Освободен, минава в Петроград. След това четири години прекарва в Петропавловската крепост. В 1871 г. е изпратен в Сибир. Оттам избягва в Швейцария, където е приет от Бакунин, комуто става сътрудник и секретар. Заедно с Н. Жуковски и Михаил Драгоманов (по-късно професор в Софийския университет), основават задграничните вестници „Работник“ и „Община“.

Прег някои Ботеви биографии съм изказвал мнение, че Арборе надали е писал в 1881 г. някаква биография за Ботев, а трябва да е било едно бегло освободяване по българските революционни работи, защото ако Арборе някога е писал за Бо-

тев, когато лично не е познавал, най-малко щял да го обезсмърти в труда си, намиращ се в ръкопис в София, а тук централен герой е Каравелов. Арборе е започнал да се интересува от Ботев едва след трагедията във Вранския Балкан, като е събирал сведения от живите му сподвижници от различна народност – емигранти в Букурещ. И ако е имало някаква биография за Ботев, чийто ръкопис е пропаднал в швейцарската поща, то тая биография ще да е била съставена тъкмо по указанията на тези хора.

Единствените му ценни сведения са тези за Каравелов. През 1869 г. Сергей Нечаев посещава Каравелов в Букурещ, с когото е в преписка до 1871 г. Тези писма са се пазили дълго време от Арман Рос-Сажинк, ревностен бакунист, който наред със Стелпник е взел участие в Херцеговското въстание.

Според думите на Арборе, Любен Каравелов още през 1866 г. е член на кръжока в Москва от студенти и публицисти. Благодарение на Каравелов, учащата младеж в Москва е могла да чете „Колокол“, както и всички задгранични издания. В последствие в Тулча идва и зетът на Вл. Коровенко, д-р Петър Александър, чистокръвен нихилист-бакунист, който е живял известно време в съдружие с Ботев. Срещата между Неча-

ев и Каравелов имала за задача да ускори революцията в България. През 1871 г. Каравелов написва прокламация към учащите българи в Москва. Този материал бива занесен в Русия същата година от Нечаев. Когато през 1860 г. Нечаев е замесен в убиството на Иванов, Каравелов скъсва с Нечаев, но за сметка на това Нечаев установява връзки с Ботев. Когато по орабването на хазната турско правителство иска екстрадицията на Каравелов, руският консул отказва покровителството по предлог, че Каравелов е във връзка с руски революционери и замесен в делото на Нечаев и че подкачал приятелите на консула – българските чорбаджии.

Каравелов, който бил смятан от сръбските нихилисти за „Мацини на Балканите“, омайвал всички революционери на времето. Самият Бакунин е останал очарован от фигурата на Каравелов. Въпреки дружбата си с Озарев, Бакунин не е обичал поетите.

В своя ръкопис Арборе разказва, че Михаил Бакунин му е посочил едно писмо, което е получил от Каравелов. В това писмо се говорило за организирането на една печатница в Тулча, която да обслужва българските и руските революционери.

Арборе също е посочил с д-р П. Стоянов едно неподпи-

сано писмо, но което било явно от Нечаев до Любен Каравелов, освободяващо го как става техническото провеждане на революциите, като се дават указания за въстания и хагитутства.

От друга страна Каравелов с едно писмо до Нечаев обяснява революционното настроение на българското селячество. Но най-интересното писмо е това, което Михаил Бакунин е отправил до Каравелов за уреждането на отношенията на руските революционери и българските емигранти, като се поставят основите на една българска секция при Интернационала и да се установят програмните точки. За целта „Свобода“ на Каравелов ще работи съвместно с Бакунисткия орган, който следваше да се издаде на руски в Галац под редакцията на Арборе. Този план се осуетил по неизвестни причини. Възможно е след като агентите на руското полицейско III управление са открили канала, по който Каравелов изпращал руска нелегална литература, да са се пазили от евентуални усложнения. Но факт е, че в програмата на българските революционери, която се печата в „Свобода“ на Каравелов (от 14.X.1870 г.) от марксистско руски орган „Народное дело“ с дата 1 август 1870 г. преобладават бунтарски бакунист-

ки елементи. Ето някои по-важни точки от тази програма, както ги намираме във вестника на Каравелов:

„Ние желаем да живеем с всички наши съседни дружествена... и желаем да съставяме с тях когославянска или дунавска федерация от свободни земи...“

„Ние не ще работим ни с едно деспотично правителство...; наши съюзници трябва да бъдат само поробените и измъчените от тежки трудове и от сиромашия народи...“

„Ние причисляваме нашите чорбаджии в числото на нашите врагове и ще да ги преследваме навсякъде и въсяко!“

Самият Арборе, Верен на своя революционен мироглед, изказва своята адмирация пред въждовете на българската революция, толкова оклеветени от руската царска полиция и пише: „Дълбоко съм убеден, че не официална царска Русия е освободила България, моето мнение е, че освобождението на България щеше да стане и без съдействието на Русия“.

От изнесените факти от страна на Арборе, Любен Каравелов и Христо Ботев наред с големите световни революционери на времето се очертават по думите на Ботев като „проповедници на революцията и защитници на сиромасите“.

Литературен глас
София, 26.XI.1935 г.

Кой е руският анархист приятел на Ботев

Става дума за руския народолюбец Николай Константинович Русел-Сугзильовски, чиято слава по-късно се носи по всички континенти... Макар и силен пристрастен към идеите на бакунизма, той същевременно е бил и учен от голяма величина, оставил трайни следи в медицинската наука.

Да се разкаже неговият бурен живот е все едно с лъжица да иззребеш световния океан... така беше се изразил един от неговите биографи. Ботевиият приятел е известен с големите си лингвистични способности, владеещ з европейски езика, човек с обширни енциклопедични знания... Сугзильовски имал приятели пръснати по цялото земно кълбо. И къде ли не е бил той? В кое ли кътче на земното кълбо не е стъпвал неговият крак – в Румъния и Англия, откъдето кореспондир с нашия поет, в Белгия, Швейцария, Франция, Италия, Австралия, след това в България, Турция, Америка, Япония и Китай. За известно време е президент и на екзотичната република Хавай.

Когато на 30 април 1870 година по цял свят се разнася печалната вест за неговата смърт, световният печат отдава заслужена почта на популярния руски учен. За него пишаха и Клемансо във Франция, Джон Кенан в Америка, Плеханов в Русия и др. Най-малко е писано за него в България, която той така обичаше...

Н. К. Сугзильовски е роден през 1848 година в старо руско дворянско семейство от полски произход. Първоначално учи в Юридически факултет на

Петербургския университет, а след това в Киевския медицински факултет.

Сугзильовски обикаля наред Русия и най-често престоявал в Одеса, където, както предполагат неговите биографи, се е запознал с Христо Ботев. Емигрантският му живот започва от 1874 година и той няма вече никога да види своята родина... По-продължително време живее в Румъния, където се сближава с много от дейците на българското национално революционно движение, в това число и с Ботев, Захари Стоянов, Стефан Стамболов и др... Прахът на историята отдавна е покрил със забвение сърдечните прозалетни връзки между Ботев и Сугзильовски... За тях изборните данни са твърде оскъдни и противоречиви, които не ни позволяват да възкресим това познание по-обстойно, но има и някои, на които ние може напълно да се доверим. В писмото до приятеля си Иван Драсов от 12 април 1875 година Ботев пише: „Новост. Руските социалисти в Лондон и Цюрих ме викат да отида при тях и да им стана комисионер. Те искат да възлят в сношение с нашите революционери. Предлагат ми да се меням за пропала гандити, с паспорти и др.“ По-нататък Ботев цитира и еден пасаж от писмото на Сугзильовски, в който се казва, че руските революционери в Западна Европа са готови да помогнат на българските си другари „наравствено и физически“. Христо Ботев не се е отзовал на поканата да отиде в Лондон, но затова пък по-късно Сугзильовски

се озовал в Букурещ при него. По-късно, когато Георги Бакалов проучва руските връзки на нашия революционер (1911 г.), пише писмо на Сугзильовски и го пита познава ли този руски другар, който е канил Ботев да отиде в Лондон. „Руският другар от Лондон, му орзобаря Сугзильовски, който канеше Ботев да бъде наш агент, бях аз. Литература изпращахме без особено усърдие и интерес и не винаги успешно, тъй като тя се състоеше от томовете на сп. „Вперед“, което бе много удобно да се слага под главата, когато нямаше възглавници. Христо със своята чета тършуваше нощно време между букурещките богати българи и гърци. Полицията гледаше през пръсти на това и когато се случеше да ги арестуват, пуснаха ги по поръчителството на Ботев. Понякога той ги довеждаше по 15-20 души в моя коптор. Те си събуваха обувките и насядаха в стаята по импровизираните миндери със скръстени нозе, което много ни разсмиваше“.

Но с каква цел Сугзильовски напуска спокойния си живот в Лондон и отива при Ботев в Букурещ? „Касаеше се, обяснява той на Бакалов, да замисля с чета през Дунава като хирург. Така ми предлагаше Ботев, но някои четници се отнасяха отрицателно към това и предпоставиха да ме видят с винтовка в ръка“. С болка на сърце той говори за печалния край на чепата... „Да не бе загинал той, да бе дочакал края на Руско-турската война, неговата роля за България би била много по-полезна, отколкото на Каравелов и дру-

гите. Ех, не може да се разправя всичко!“ В това писмо на Сугзильовски до Г. Бакалов той дава обяснение и защо не участва в чепата, въпреки че е специализиран специално за това. „Аз толкова малко вярвах в успеха на тяхната експедиция, имах на главата си семейство, което нямаше къде да изпратя, нито къде да го остава, та след известно колебание се отказах“.

Историята е запазена документно, които ясно говорят за приноса на Сугзильовски в борбата на българския народ за национално освобождение. С писмо до свои приятели в чужбина той търси съдействие за българската национална революция сред руските емигранти, както в Румъния, така и в Западна Европа...

През 1881 г. Сугзильовски е в България, страната, на която той посвети толкова жар и енергия в борбата и против турското робство. Близо пет години е неговият престой в България. Каква е съдбата на този неукротим приятел на Ботев тук, в новосвободена България... в Пловдив – столицата на Източна Румелия, той провължава борбата като участник активно в голямото патристично дело – Съединението на Северна и Южна България.

Спечелил си е славата на най-добър хирург в Източна Румелия. В остриите политически борби в ноба България Сугзильовски е обвинен в заговор срещу Батенберг и във връзка с руските консули в България. През 1886 г. той напуска обиден България и се отправя към Америка. Получил американско поган-

ство, в продължение на четири години той изпълнява длъжността на американски консул в различни страни в Азия, докато най-сетне се заселил на Хавайските острови, където държавата се управлява от деспотичната царица Лил Укалани... За кратко време и тук д-р Русел Сугзильовски и неговата жена спечелили доверието и симпатиите на туземното население, не само с безплатната медицинска помощ, но и с активната просветна дейност. Името на „добрия руски доктор“, така бил наричан той от местното население, станало изключително популярно.

През 1892 г. кралицата на Хавайското кралство била свалена по парламентарен път и островът бил присъединен към САЩ. Тук той е избран за сенатор, а след това и за президент на хавайския сенат... като с това станал фактически глава на републиката.

Последните години от своя живот той завършва в Китай. И той, като българските си приятели Ботев и Стамболов, въпреки възможностите си да забогатее като президент, освен богатата си библиотека нямал друго състояние. Сякаш и той изрече думите на Стамболов „Не щемей ний богатства, не щемей ний пари. А искаме свобода. Човешки правдини“. Той не умря героически като Ботев, а почина на 83-годишна възраст от инфлуенца и умствена преумора.

Проф. Ангел Веков
Това е исторически текст.
„Свободна мисъл“ не споделя всички
оценки направени от автора

120 ГОДИНИ БОРБА СЪС СОЦИАЛНАТА НЕСПРАВЕДЛИВОСТ:

Шествието на 1 май в снимки

БЕЛЕЖКИ ВЪРХУ ФИЛОСОФИЯТА НА АНАРХИЗМА

Философията на Макс Щирнер

» » продължение от миналия брой

4. Диалектичкото изграждане на философската система на Щирнер

Социологическият номинализъм, етическият релативизъм и учението за класите и класовата борба, които разгледахме в предишната част от статията (Вж. „Свободна мисъл“, май, 2006 г., бр. 5), са моменти от една философска система, която разкрива в „Единственият и неговата собственост“. Тя е изградена като непосредствено противоположаваща се на идеалистичката философска система на Хегел, но с инструментална, изобретен от самия Хегел за нейното построяване – диалектичкия метод, основаващ се на принципа на отрицание на отрицанието. Затова, както в „Енциклопедията“ на Хегел, така и в „Единственият“ на Щирнер, структурата на изложението на философската теория се характеризира с триадицистичност от типа „тезис-антитезис-синтез“, която е отражение на триадицистичния характер на принципа на отрицание на отрицанието, чрез който тя се изгражда.

Първата част на „Единственият“, озаглавена „Човек“, е посветена на процесуалното третиране на човешкия индивид, т.е. на разглеждането му като процес на развитие, в съответствие с едно от основните изисквания на диалектичкия метод: Всяко нещо да се разглежда в неговата динамика, в процеса на неговото развитие, като „ставане“. Вследствие разграничаването на две форми на процесуална трактовка на индивида – (1) като процес на психическо развитие на човешкия индивид от Алоката до формирането му като зряла личност и (2) като процес на неговото историческо развитие, т.е. на развитието на индивида в хода и на фона на човешката история – първата част от труда на Щирнер се разпада на два подраздела, озаглавени съответно „Човешки живот“ и „Хора от древния и новия светове“.

В „Човешки живот“ Щирнер разграничава три етапа в процеса на формирането на зряла личност:

1) Детство – детето не се самосъзнава като дух, т.е. като духовно, интелектуално същество, в поведението си то се проявява главно като телесно същество с първични емоции и вниманието му е насочено предимно към познание на материалния свят чрез опита, понякога придобиващ даже първоначална форма: детето

чути изразките си в стремежа да разбере какво има вътре в тях, шаро по заматени въгли, оглежда всичко прикрито и забранено... Разбира се, детето мисли, значи у него наред с емоциите, наред с побудите на тялото му за различни действия има също мисли, но това са мисли за конкретни вещи, с които то се сблъсква, мисли, свързани с нещо предметно, а съвсем не отвлечени, безплътни, чисти, абсолютни мисли, това съвсем не са абсолютни идеи, каквито доминират в спекулативната идеалистичка философска система на Хегел. Този първи етап от процеса на формиране на личността се полага в „Единственият“ като тезис.

2) Юношеска възраст – този втори етап от процеса на формиране на личността е диалектичско отрицание, антитезис на детството. Мислите, отличаващи се в детската възраст с конкретен, предметен характер, с растежа на дете-

то не само във физическо, но и в психическо отношение, постепенно се усложняват и в резултат у юношата те придобиват нова качествена определеност – превръщат се в чисти мисли, в абстрактни идеи, в отвлечени идеали. Щирнер с възраст описва това духовно състояние на човешкия индивид през втория етап от развитието му: „Да се разкрие чистата мисъл или да се отпадне на нея – в това е радостта на юношеската възраст, и всички светли образи от света на мислите, като истина, свобода, човечност, човек и т.н. освещават и възхваляват младата душа.“

3) Зряла възраст или „възмъжалит човек“ – този трети етап от процеса на формиране на личността е диалектичско отрицание на етапа на юношеската възраст, който, както видяхме, от своя страна е отрицание на детството и така, като е отрицание на отрицанието на детството в известна степен се възвръща към неговата определеност, но същевременно я обогатява с противоположни елементи от юношеската възраст. Така се получава диалектичски синтез на противоположни моменти от определеността на детството и юношеската възраст: възмъжялост човек се самосъзнава не само като дух, като мислещо същество, което е характерно за юношеската възраст, но и, подобно на детето, също като плът, като същество с първични емоции, чийто корени са в неговото тяло, като единство на противоположностите дух и плът (материя) – дух в плът. В резултат на това, той е реалност, приема света такъв, какъвто

е, а не се увлича в неговото осъждане и не си поставя илюзорната цел да го преустрои според своя идеал. Той осъзнава своя личен, или егостичен интерес и в него „укрепва схващането, че той трябва да се ръководи от своите интереси, а не от своите идеали.“

Тази психологическа теория за процеса на формиране на личността се полага в архитектониката на „Единственият“ като тезис. Негов антитезис е съдържанието на втория подраздел „Хора от древния и новия светове“, в който процесът на развитие на човешкия индивид се третира не в неговата обособеност, както бе в първия подраздел, а на фона на историята на човечеството, т.е. в рамките на динамиката на цялостта. Тук по същество се разкриват два етапа, в които исторически са се формирали съответно два типа индивиди, отговарящи на първите два етапа от психическото разви-

тие на личността:

1) Първият етап – това е етапът на древните, т.е. на нашите дохристиянски прадеди – има се предвид главно епохата на древноримската философия. Той съответства на детската възраст

от психическото развитие на индивида: вниманието на индивида е било насочено към познанието и въздействието на реалния свят. „Древните служили...на естествения световен ред...Всичките им действия са били само житейска мъдрост, стремеж да познаят света и да се издигнат над него.“

2) Вторият етап – това е етапът на доминиране на християнската религия. Той отговаря на етапа на юношеската възраст от процеса на психическото развитие на личността. Човешкият индивид е подчинен на Бога, т.е. на Духа – той живее не за себе си, а за да служи на Бога, на Духа. Опирайки се на цитата от Новия завет „И така, който живее в името на Христос, той е нова твар; древното е преминало, сега всичко е ново“, Щирнер нарича индивидите от тази епоха „новите“.

В допълнение към това, той говори и за „ло-нови“, или, без ирония, за „свободни“. Към тях той включва три идеологически направления от неговата съвременност, терминологично обединени чрез думата „либерализъм“, употребена в извънредно разширен смисъл: (1) „политически либерализъм“ – има се предвид либерализъм в точния смисъл на думата, представляващ една от форми на буржоазна политическа платформа; (2) „социален либерализъм“ – имат се предвид социализъм и комунизъм като идеино-политически течения,

свързани главно с работническата класа; и (3) „хуманитарен либерализъм“ – има се предвид социално-политическата платформа на младохегеланците, особено на Бруно Бауер. И трите направления са подложени на критика, главно от позициите на социоминализма.

От споменатата по-горе аналогия между двете форми на развитие на човешкия индивид, разглеждани в първата част на „Единственият“, читателят се навежда на мисълта за трети исторически етап в неговото развитие, който да съответства на третия етап от психическото му развитие и който следва да замени трите идеологически направления на „свободните“. Естествено, осъществяването на този етап може да се мисли само като въпрос на бъдеще.

От съдържанието на втората част, озаглавена „Аз“, могат да се обособят два тезиса за трактовката на човешкия

лекулите на дадения газ и техните взаимодействия, взети в тяхната съвкупност, определително количествени значения на онези негови величини, като налягането и температурата му, които представляват неговите цялостни характеристики, т.е. които го характеризират като една цялост. По такъв начин можем нагледно да си представим обществото, в духа на философията на Щирнер, като място на корпускулите, респективно молекулите, се заема от човешки индивиди.

Този модел е в противоположност на модела на обществото, свързващ се във философията на духа на Хегел, според който, в духа на един краен социологически реализъм (в смисъла на направлението в средновековната логика) представя диалектичкото саморазвитие на Абсолютния Дух като демурга на различните обществени явления, при което човешкият индивид се оказва в подчинено положение.

2) Психологически принцип за трактовка на индивида:

Между трите форми на човешката психика – познание, емоция и воля, основно значение за живота на индивида имат емоциите. При това се имат в предвид първични емоции, неосъзнати, подсъзнателни и неовладяни от разни идеи и идеологии, необуззани от каквото да е социален фактор. „Какво съм аз? ... Бездна от безпорядъчни и незаконни влечения, похоти, желания, страсти, хаос без светлина и пътневогна звезда!“ Този подсъзнателен елемент на човешката психика е основен за характеристиката на индивида в неговата самостоятелност, обособеност, в неговото своеобразие като единствено Аз. Той е първичен по отношение на интелекта, на познвателните процеси, които в конкретна форма се пораждат и мотивират тъкмо от него, както в плана на процеса на психическото развитие на личността и както в плана на процеса на историческото развитие на тълповете индивиди, които са разглеждани в първата част на „Единственият“, така и в плана на структурата на индивида: главното в живота на човека е не неговото мислене, а емоциите; преди всичко човек живее не за да мисли, а за да изпитва приятни емоции, които го подбуждат към различни видове действия, в частност към мислене.

Тази психологическа трактовка на човешкия индивид от Щирнер е в рязък контраст с неговата трактовка в класическата немска философия преди всичко като интелект, като мислещо и познаващо същество и е ярък предшественик на психоанализата на Фройд, чийто разработване ще започне около половин век по-късно.

Чужд на всякаква сантименталност, с безпристрастна, желаяна логика, стъпка по стъпка, Щирнер прави изводи от тези два принципа при разглеждането на многообразието от проблеми на етиката и социалната философия, както и по редица актуални, злободневни теми на своето време. •

Ст.и.с. | ст. г.ф.н. Борис Ченгов

81 ГОДИНИ ОТ СМЪРТТА НА ВАСИЛ ИКОНОМОВ

Намирането на гроба на Васил Икономов

Откъс от наскоро публикуваните „Спомени за израстването“ на Христо Колев – Големия

Около 20 юни времето било дълбоко и студено. Рано заранна някой от състава на пушията идва и съобщава на началника на войсковата част, че покрай тях е минала група от пет вторъжени четници. Настава суматоха... Войниците в бойно снаряжение бързо се отправят към указаната посока, северозападно от селото. Само след 2-3 часа войската се завръща шумно с явен израз на задоволство...

Близко до селцето са гробищата, покрай които тече малка река. Около тях са се настанили скитащи цигани. Властите нареждат и циганите изкопават гроб извън гробищата, край реката, в който заравят ранения, даващ още признак на живот.

На другата заран избегват арестанта [бащата на разказвача Иван Михайлов] и го накарват да изрови трупа и да го изкъпе в рекичката. От властите в Ихтиман бил изпратен фотограф, който – по искане на Двореца – направил снимка на убития. Бащата на Иван Михайлов изравя трупа, изкъпва го и го просва на поляната, криейки с потника срамните му части. Тази е позата на убития човек с разперени ръце, която ни е известна от снимката, появила се във в. „Утро“ и намираща се до днес в архивите и библиотеките.

Царят видял снимката на трупа на оня, от когото едва не стана пленник в прохода „Арабаканак“. След направата на снимката на арестанта нареждат да изкопае нов гроб. Циганите са изкопали първия съвсем плътък гроб близо до рекичката. Имало опасност водите да го изкопаят, кучетата да развлекат трупа, да се разкрие грозна гледка.

Бащата на Михайлов със задоволство сторил това, защото на всички станало известно кой е убитият, след като у него били намерени вещи на царя – бинюкът и др. – и какъв човек, какъв син губи народът, след като реакцията така шумно ликува.

След като бащата излиза от ареста, разказва случилото се. Говорил се надяло и широко около личността на Васил Икономов, която израства в съзнанието на малкия слушател като легендарна и тайнствена. И винаги, разказва ми той, когато е минавал по близките пътеки, със страх и трепет е поглеждал към издигнатата могила сред буките. И сега, четиридесет години след събитието, когато си помислил за това място, той виждал могилата прясна и висока на отдавна равното и затревено място.

От събраните свидетелски спомени той разбрал и как е станало откриването на групата четници и убийството.

Трима селяни от с. Белица били поставени пусия на върха над селото. Заприказвали се, във влажното и студено време те не усетили как пред тях се изправили петима вторъжени четници. Четниците поискали и контрачетниците им дали пушките си. След кратък разговор четниците им върнали пушките, като ги предупре-

дили да не казват никому, че са ги видели в гората, и отминали. Между тримата контрачетници се завързал разговор да устоят ли на обещанието, или да съобщат на властите. Единият се боял да не би да ги изпътват дали са верни на поста си и отиива в селото и съобщава на властите. Военните обхождат мястото във верига и почти отминават, без да откриват нищо. В последния момент забелязват издигания се пушек, обграждащ мястото. На поляната върху туфи от храсти, под буките, около догарящ оън, откриват спящите пет човека. Стрелят и оставят на място един човек, а останалите се разбягали. Един от избягалите е Пенчо Найденов, ранен в ръката. Хуквайки да бяга, той grabва раницата и пушката си. Натъкна се на войник, който насочва пушката си с щик в гърдите му. Замолва го да не го убива, но сам светкавично вдига пушката си, убива войника и избягва.

Иван Михайлов ми обеща: при друго идване – с кола – да ни отведе и да ни покаже лобното място; да се потруди да направи препис от очерка си, който е дал в музея, за да го дадем на сестрата на Васил Икономов, с чиято знание и по чиято поръчение аз направих посещенията си.

Беше ранна пролет и решиме, по случай годишнината от убийството на Васил Икономов, да намерим и посетим гроба му. Той е убит на 20 юни 1925 г. Отидохме в неделя 18 юни 1968 г. с колата на Н. Г. Той е личен приятел на Васил Икономов и участник в някои от акциите му. Бяхме: Славка – сестрата на Васил, Гено Даскалов и аз. Отидохме в Ихтиман и взехме Иван Михайлов.

От Вакарел се вие високопланинско шосе по билото на планината, от което се открива дивна панорама особено към Рила, зад Ихтиманското поле, ридовете на широко разлятата Средна гора, завършващи с ниски и широко заоблени върхове, покрити с туфи от гори, храсти и поляни и много често около тях и между тях прътъкани малки сеца и махали. Чудна хайдушка Средна гора!

... Докато се поразтърпем, от ридата се спусна 35-40 годишен строен балканджия и веднага се познаха с нашия водач. След обичайното здрависване и поздравите той го запита:

- Кои са тези хора? По каква работа ходите насам?

- Това е сестрата на Васил Икономов и нейни близки. Искат да им покажат гроба му.

- А, на Васил Икономов? Оня, гдето направи атенцията на царя, гдето го убиха войниците? Много добре!

- Вие знаете ли го? – запитваме ние.

- Че кой не го знае тука? Хубав човек е бил той. Всички знаем и къде е убит. Хе, там горе – при „Бело Камене“.

Продължихме пеша. Пътят се извиа и се катери по гол рид. Възрастен човек работи сам на трасето.

- Добър ден!
- Добър ден! Къде така?

Васил Икономов
(1898 – 1925)

Васил Бончев Икономов е роден на 9 август 1898 г. в гр. Айтос. През 1915 г. завършва Втората мъжка гимназия в София с отличен успех. Участва в Първата световна война, като си спечелва известността на много добър стрелец. След края на войната се записва да следва в Юридическия факултет на Софийския университет. Преломен момент в живота му е запознанството с Михаил Герджиков през 1919 г. и присъединяването му към анархистическото движение. От тук до края на живота си Икономов се проявява като един от най-активните и опасни за властта анархисти. Привърженик е на идеалите преки действия и революционния терор. Акциите и престрелките, в които е участник, са неизброими. Активен е в организацията по снабдяване на легалните и нелегални групи с оръжия и финансови средства, участва и в пропагандната дейност. На 21 май 1921 г. в София с два куршума е застрелян един от лидерите на „Народния сговор“ Александър Греков. На 8 юли 1922 г. е убит Пано Чуклев, бивш греданочалник на София. След неуспешното Септемврийско въстание сред най-последователните противници на Единния фронт е Васил Икономов. На 14 април 1925 г. четниците от Коприщенската чета, сред които е и Васил Икономов нападат колата на царя с цел пленяването му. Спътниците на царя са убити, но той щастливо успява да избяга. След атенцията в катедралата Света Неделя на 16 април 1925 г. властта започва жестоко репресии и масови убийства срещу всички свои политически противници. Васил Икономов и съратниците му са изключително търсени. През нощта срещу 20 юни в района на село Белица (Панагюрско) редовна войска успява да убият Васил Икономов. •

До Белица. Искаме да видим къде е гробът на Васил Икономов. Негови близки сме.

- А, добре, добре. Ще го намерите, всички го знаем. Харен човек е бил! Хе, там горе на „Бело Камене“ е убит, а е погребан под селото.

Присъгнахме в малкото, полузатънено бедно село. На една улица Иван Михайлов видя

дребен, над 80-годишен човек и ни каза:

- Ето, този човек тогава е бил кмет на селото. Той знае всичко. Казва се Васил Стоянов.

И го спря. Поздравихме се и Ванчето ни представи – каза му кой сме и защо идваме. Старецът веднага се впусна, като курдусан механизъм, да разправя. Личеше си угодничество и сервилност, зад които прозира очакването на неприятни въпроси и последици за него. Присъедини се към нас. Селото е малко, а другият му край е съвсем близо – там е гробът.

... На връщане се отвихме у бай Васил. Изслушахме някои подробности, които той ни разказа, около произшествието. Като председател на тръчлената комисия той бил служебно незо ден в града. Когато се завърнал видял пред общината донесения труп. Трябвало да се направи акт с вписване на погребеностите и на обстоятелствата около убийството.

Войникът, който е физически убиец, бил загребела бука. Когато Васил след залапа скочил с пушка в ръка и хукнал да бяга, натъкнал се на войника и потърсил защита зад същата бука. Двамата искали да се догонят един друг, за да нанесат удар оня, който дозони другия. Обиколили дървото няколко пъти, без да успеят. Васил очаквал да гоидат на помощ на войника и направил опит, без да губи от око последния, да прибягне към храстите. Полуобърнат, отптегляйки се назад, където имало повален бук, който клони били окастрени, залпите се в прегazi и пада по гръб. Войникът върхлита върху него и го прострелва смъртноосно.

Каква фаталност!
Така било освидетелствано и записано.

Доколко това е абсолютно достоверно? Все пак е най-близо до истината, без да се вземат предвид подробностите, което не е и най-важното. На нас ни бе известно, че от петорката на Икономов има още жив човек и решиме да го посетим. Касае се за бай Пенчо Найденов от село Бѣта, Пазарджишко.

През лятото на същата година Кольо Ганчев ми предложи да го придружа с колата му до Пазарджик и оттам да отидем да погирим Пенчо Найденов. В Пазарджик живее братът на Кольо Стефанов, стар другар и познат от 1931/34 г., който беше твърде болен. Посетихме го и потеглихме за Бѣта.

Красив балкански край, хубавичко и спретнато село!

Намерихме бай Пенчо в царевичния блок. Той полуваше царевичата. Представихме се и му казахме какво ни води при него.

Висок мургаз старец на 72-годишна възраст, с липсваща от лакътята надолу лява ръка, той издаваше жилавост и излъчваше енергия. Той бе типичен земеделски работник въпреки доброто си материално положение като пенсионер и активен борец против фашизма и капитализма. Преживял озорчения, страдания и разочарова-

ния, той не може да не работи и не спира да работи. Природа!

За Васил Икономов и за другарите му Нешо Тумангелов, Васил Героя, Георги Хр. Попов той, бай Пенчо, като поле и за Петър Узунов, говори с безпримерна любов и възхита като за образци за пример и идеал.

След събирането на всички от разпилялата се чета и отправянето им към връх Голям Богдан – при четата на Тумангелов – Васил Икономов взема четирима от тях – Велко Иванов, бай Пенчо и други гвѣма, и се отправят за гара Вакарел. Целта им е да завземат конвенционала (влака), да отвлечат евентуално чужденци като заложници и да диктуват на правителството от Балкана условия за амнистия, за спиране на терора и др.

Времето е било влажно, дълбоко и студено за сезона. Две деннощни групата оглеждала гората, докато се увери, че поради силната охрана акцията е нереализуема.

Връщант се по обратния път, за да се присъединят към останалите, позволявайки си да се отклонят на две-три места, за да ликвидират поставените пусии.

Деннощното лутане и бегство, страшно противното време изчерпали силите им до краен предел, когато попадат на последната пусия... и на която проспала!

Фаталност! Момчетата – четиримата – поискали веднага след това да си починат. Васил упорито отказвал, като казал, че след последната пусия мозаг да си починат само след като изминат още гвѣ часа път. Четиримата проявили такава настойчивост, че Васил отстъпил. Обаче при едно условие: ще бодърстват през цялата нощ по гвѣма, през гвѣ часа, като той предложи първите гвѣ часа сам да дежури.

Не! – казал Пенчо. Заспя ли един път, не можеш да ме събудиш. Затова аз ще бодърствам първ и сам.

Наклавши оън, поизсушили се, нахранили се и се разположили далече от огъня, далече един от друг, под околните буки и заспали. Оезянт загасвал, бай Пенчо се грезел, подпрян на дървото и пушката си, и... неусетно заспал, неусетно грямката преминала в дълбок сън, от който се събудил залп от гърмежи. Механически той grabва пушката и торбата и побягва напосоки, върхлита върху войник, който насочва пушката си върху него. Докато го моли да не стреля: „Имам жена, деца...“, той изпреварва и убива. Хуквайки да бяга в гората, прострелян в лявата ръка, той попада на Велко Иванов, първите думи на когото са били: „Убиха Васил!“

И мъка и угризение, но вече е късно!

Защо е простил Васил на последната пусия? Защо е отстъпил от преценката си, че не бил да почиват преди да са се отдалечили от района поне на гвѣ часа път?

Две малки грешки на големия стратег и тактик, които му отнемат живота. •

Ирак: 3 години по-късно – не поглеждайте назад!

И не вярвайте на всичко, което нашите лидери ни казват за демократията. 3 години след свалянето на Саддам, Ирак е в пълен хаос.

Жестоката и кървава гражданска война започна в Ирак, страна, която Буш и Блеър обещаха да освободят и да установят демокрация. Аз посещавах Ирак от 1978г., но за първи път се убеждавам, че тази държава няма да оцелее.

Вчера трима самоубийствени атакатори, преоблечени като жени и със скрити под дългите си дрехи експлозиви, убиха 79 човека и раниха повече от 160, когато се самовзривиха в шиитска джамия в столицата.

Един атакатор премина през входа на женската охрана в джамията Бурата в северен Багдад и детонира експлозивите, точно когато богомолците се покланяха в края на петъчните молитви. Двама други атакатори се възползваха от объркването и се взривиха секунди по-късно, убивайки хората, които се опитваха да избягат.

Жестоката атака, най-лошата от месеци, дойде почти точно на 3-тата годишнина от свалянето на Саддам Хусейн от американската и британска армия на 9 април 2003 г. Войната беше представена тогава като освобождаване на Ирак от страха, но иракските представители заявиха пред „Индепендънт“, че приблизително

100 души биват убивани в Багдад ежедневно.

Избиването на шиити в джамията Бурата вероятно няма да предизвика реваншистки атаки срещу сунитите, чиято общност приютава салафитите и фанатичните на джихад, които гледат на шиитите като на еретици, достойни за смъртта на иракски християни или американски и британски войници. Откакто свещеното място Ал Аскари в Самара беше взривено на 22 февруари, шиитските войници си отмищаваха винаги, когато шиити биваха убити.

Взривяването на джамията, религиозен комплекс свързан с Върховния съвет за ислямска революция в Ирак, тласка страната уверено към сигурна гражданска война между сунити и шиити.

Джалал Егин Ал-Сагеер, имамът в джамията Бурата, обяви: „Шиитите са целта и това е сектантски акт. Няма друго обяснение за това дело освен черна сектантска омраза.“

Хората викаха от ярост и страх, докато пренасяха телата на мъртвите до дървените каруци, за да ги натоварят в линейките и да вземат камуфли. „Това е дело на страхоливци. Всеки път, когато видя тези кървави сцени, ми се къса сърцето“, заяви Джаяд Катим, пожарник.

Това беше най-лошата сектантска атака от 4 месеца насам. Егин ден преди това кола-

бомба беше взривена в близост до шиитското светилище на имам Али в Нагджаф, убивайки 13 човека. „Къщата ми от другата страна на джамията и когато чух взрива, изтичах, за да се уверя, че баща ми, който се молеше там, беше добре“, каза Наба Мошин. „Когато влязох в джамията, се чу силен взрив и видях огромни огнени пламъци. Искам да знам дали баща ми е жив.“

Следя като войната започна преди 3 години, никога не съм виждал ситуацията толкова зловеща.

През март само американската армия събщи, че 1313 човека са били убити при сектантски атаки. Повечето тела, погребани или изхвърлени в реките, никога не са открити. Истинската цифра е вероятно два пъти повече.

Бях в Ливан при началото на гражданската война през 1975 г. Днес Багдад прилича на тогавашния Бейрут. Хората са избивани единствено заради религиозната им принадлежност.

Преди три години, когато беше свалена статуята на Саддам Хусейн, на иракчаните беше обещано, че ще живеят по-добре. Вместо това Ирак се превърна в най-опасното място на света.

Патрик Кокбърн, 8 април 2006 г., със съкращения

*Превод: Hazel
Източници: Brookings Institute,
Iraq Body Count*

Тогава и сега

УБИТИ

Американци	2 344 (17 381 ранени)
Британци	103
Други	104

СМЪРТ НА ИРАКЧАНИ

Военни	48 95-6 370
Граждански	33821-37943

ПРОДУКЦИЯ НА НЕФТ

Милиона барела на ден преди войната	2,5
Милиона барела на ден, февруари 2006	1,7

Милиона барела на ден, февруари 2006	1,7
--------------------------------------	-----

ИЗНОС НА НЕФТ

Милиона барела на ден преди войната	1,7 - 2,5
Милиона барела на ден, февруари 2006	1,17

Милиона барела на ден, февруари 2006	1,17
--------------------------------------	------

ПЕЧАЛБА ОТ ИЗНОС НА НЕФТ, млрд. \$

Септември 2005	2,74
Януари 2006	1,84

БУНТОВНИЧЕСКИ АТАКИ

Юни 2003	8 дневно
Януари 2006	75 дневно

ЕЛЕКТРИФИКАЦИЯ В ИРАК

MW общо преди войната	3 958
MW общо, февруари 2006	3 700

Часове електричество на ден преди войната	16-24
Часове електричество на ден, февруари 2006	10

БЕЗРАБОТИЦА В ИРАК

Юни 2004	30-40%
Януари 2006	25-40%

СРЕДНО ВРЕМЕ НА ОПАШКА ЗА БЕНЗИН (в часове)

Юли 2003	0,1
Май 2005	1,0

ИРАКЧАНИ, КОИТО СА НА МНЕНИЕ, ЧЕ ИРАК ВЪРВИ В ПРАВИЛНА ПОСОКА

Април 2005	67%
Декември 2005	49%

ИРАКЧАНИ, КОИТО РЯДКО ИМАТ ЧИСТА ВОДА

	71%
--	-----

Европейският социален форум в Атина

За условията

Искам да започна малко по-отдалеч, защото ми се струва важно да обясня как и с какво отношение се озовах там. Когато разбрах за ЕСФ 2006 дори не обърнах внимание, че ще е в Атина, защото си мислех, че нямам излишни 2-3000 лева да ги хвърля за такова нещо (после се оказа, че сумата значително може да олекне). Обаче когато ми се обадиха от 23-ти Септември, че търсят млади активисти да отидат на форума без практически никакви ангажменти, изведнъж се оказа, че много искам да видя подобно събитие с очите си. Анархистите нещо не бяха навън да ходят и общо взето не успях никой друг да навия. Когато разбрах, че на форума ще има примерно 80% „комунисти, марксисти и т.н.“ и се замислих дали изобщо има смисъл да ходя, щото най-мразя някой да се отпреди и да ми обяснява колко е умен и как не мога без него. Но така или иначе, на 3-ти вечерта бях в автобуса заедно с още 20-тина младежи и още толкова хора на преклонна възраст (или както там му викат). Последните май бяха по линия на организацията Български Социален Форум и измежду тях познавах Сашо Радев и Стефан Гаитанджиев. Следващата автобус беше пълен с хора от БРП(к) и 5-ма БНС-ари, на които не знам имената. Не ме питайте какво правят БНС на социален форум, предположавам, че на този, който ги е поканил му тежат много по-тежки работи на съвестта. Всъщност

не би ме учудило, ако те официално участват в организацията Български Социален Форум, просто щото в подобни неща няма как да отсееш житото от плявата. Както и да е, разходите по транспорта и спането се поемаха от гърците, доколкото разбрах гърците партия КОЕ организира нашето участие, може би с пари от Запад. Пътуването мина сравнително гладко, гърците студент, който се грижеше за нас през цялото време си вършеше с желание и умение работата (без заплащане, разбира се) и макар да ми се стори, че самите гърци не са лишени от шо-

винизъм, от него никой нямаше оплаквания. Самият форум се състоя в рамките на едно старо летище, за регистрацията хората си плащаха по 20 евро. За храна раздаваха купони за пет евро на ден, които обаче можеше да ползваш само в определени места, някои от които изобщо не бяха по моя вкус. Настануха ни в хангари по летището, като спането беше върху големи плоскостни стиропор (1x2 метра). И мук започна баяганьовските истории. Оказа се, че на дядовците някой им обяснил, че ще спят на хотел. Хората си бяха дошли с купфарите и костюмите. При ко-

ето които имаше повече пари се изнесе на хотел, а много от останалите прекараха нощта без завивки, та за малко да стане бой за стиропор... Но после за участниците и екскурзантите. Спането на нашата група беше в хангарите и складовете на летището, които се намираха на 10 минути път от мястото на събитията.

За форума

Самият форум официално е отворено място, където групи и движения на граждани, които стоят срещу нео-либерализма и света доминиран от ка-

питала или от друга форма на империализъм, и работят по построяването на общество ориентирано към човешката личност, се събират за да разгледат своя път, да обсъдят идеите си демократично, да формулират предложения, да споделят свободно своя опит и да работят заедно в името на ефективността. Иначе от моя гледна точка, това беше огромна навалца от активисти (но не само), всеки от които слушаше, говореше, гледаше и танцуваше по време на стотици мероприятия. Самите мероприятия бяха предимно дискусии, но освен това се проектираха филми, играеха се песни, представяха се изложби, изнасяха се концерти, имаше и незаявиени прояви, като танци и песни сред участниците. Освен това се продаваха различни неща - от бира и тенюски, до трудовете на Сталин. Относно продажбите останях с противоречиви чувства. Някои хора си продаваха свои неща - много организации имаха щандове и предлагаша материали за себе си. Но други хора си въртяха чиста търговия (например тенюски, на които освен грубото имаше и URL на производителя), което отблъскваша на подобен форум. Цените бяха надути (според мен), доколкото разбрах да сложих щанд там струвало доста пари. Но във всеки случай нямаше нищо на голяма интернационална компания - когато поискаш от един лич кока кола, той си помисли, че му искам кокаин.

Какво представлява петролният пик?

Петролният пик е тема, на която не се обръща особено внимание в анархо-средите. Добре е анархистите да са запознати по-обстойно с проблема и последиците от него, както и да имат някаква идея, какво може да се направи.

Какво представлява петролният пик?

Често пъти на „петролният пик“ не му е обръщано достатъчно внимание заради съмнението, че това е поредният капиталистически блъф от рода на „Проблем 2000“. Самите корпоративни медиуми се опитват да втъпят, че няма проблем, знайни и незнайни икономисти без никакви научни познания ни уверяват, че петрол винаги ще има и „свободен пазар“ ще намери някакъв начин да задоволи търсенето (Вероятно нужният петрол ще се появи просто от

ли своя пик повечето арабски страни в Близкия Изток, освен ако не ни представят фалшиви данни и не са един балон pogodben на компанията Енрон. Саудитска Арабия предостава 8 милиона барела петрол дневно от използваните 82 милиона на ден. 60% от нейния петрол идва от едно единствено гигантско нефтено поле, което се използва вече почти 60 години. Това не е единичен случай. 20% от световния петрол идват от 14 гигантски полета, като много вече са преминали своя пик или съвсем скоро ще го направят. Гигантско нефтено поле не е намирано от години.

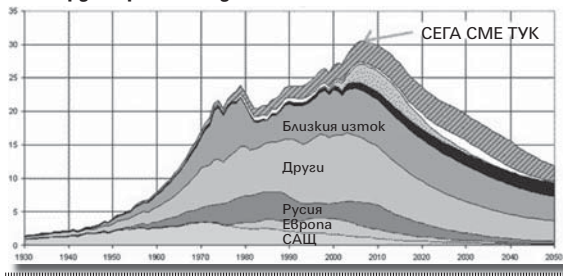
За повече информация може да проверите тези връзки:

www.oilcrisis.org/campbell
www.peakoil.ie
www.energybulletin.net
en.wikipedia.org/wiki/Peak_Oil
www.dieoff.org

ТЕЧЕН ПЕТРОЛ И ГАЗ

Сценарият за 2004 година

Асоциация за изследване на петролният пик (милиарди барела на година)

въздуха). За жалост научните фактите говорят, че проблемът е съвсем реален. Не малко геолози като Колин Кембъл и Жан Лаар разкриват стряскаща картина.

С термина „петролен пик“ на едно находище се нарича достигането на максимума на добива на суров петрол, след което продукцията постепенно намалява до пълното изчерпване. Графично добивът от едно петролно поле се изобразява като камбана. Когато се съберат данните за всички полета в една страна се вижда кога настъпва пикът за тази държава, а когато се съберат данните за всички нефтодобивни райони по света се вижда глобалният пик.

Както се вижда от графика, ние или вече сме достигнали този глобален пик или съвсем скоро ще го достигнем, а през следващите 40 години добивът ще намалява. За първи път идеята за петролен пик и последвало намаляне на добивите е изказана през 50-те години на 20 век от геолога М. Хуберт. Той предсказал, че САЩ ще достигнат своя пик през 1970. Тогава никои не му повярвали. Но през 1971 това се случило. Настъпила първата петролна криза. Забравете за фантазиите на икономистите, повечето геолози днес изказват мнение, че глобалният пик ще настъпи между 2005 и 2010, след това добивите ще намаляват всяка година с около два до осем процента. Други страни освен САЩ, които са преминали своя максимум са Великобритания, Норвегия, Китай, Мексико, Венецуела, Индонезия, Русия, Сирия, Либия, Катар и няколко други. Все още не са достигна-

Последиците от достигането на петролният пик

Петролният пик не значи край на петрола (поне не веднага, а след няколко десетки години), а значи край на евтиния петрол. И под евтин не се разбира само като цена в пари. Големите и леснодостъпни полета са открити още преди години, сега се насочваме към все по-малките полета, обикновено трудностъпни и изискващи повече ресурси за добиването им. Често петролните шисти на Канада се посочват като заместител, но преработването им в петрол е скъпо струващо. За по-нагледно представяне нека кажем, че в Саудитска Арабия за производството на 40 барела петрол е необходима енергия равняваща се на един барел петрол, а в Канада от енергията на един барел се добиват едва два, без дори да бромим и технологично необходимите 10 барела вода, която се замърсява при преминаването си през инсталациите и допринася за екологичния проблем. Рано или късно ще се стигне до момента, когато за да произведем един барел енергия, ще ни е необходим също един барел енергия. И тогава производството няма да има смисъл.

Много „експерти“ посочват природния газ като заместител на петрола. Но положението там е подобно. Той също е изчерпаем ресурс и според оценките ще се свърши малко след петрола. Другите алтернативи на петрола, които сме открили до този момент не изглеждат твърде обещаващи. За да е в дълбоко настоящи автомобилни парк, ако преми-

нем на био-гориво, ще трябва повечето от обработваемите земи по света да отлежат културите използвани за това алтернативно гориво. Ами къде ще отлежат културите за прехрана? „Водородната икономика“ също е почти фантазия. Не защото водородът не става за гориво, а защото го няма в свободно състояние в природата. Добиването му е енергоемко, често пъти получената енергия е равна на изразходената. „Атомната алтернатива“? В момента има около 450 атомни електроцентрали в света, за да покрият изцяло енергийните нужди на планетата, техният брой трябва да нарасне на повече от 1600. Но уранът е също така изчерпаем ресурс. Различните прогнози варират, но с такъв огромен брой електроцентрали уранът ще свърши не по повече от 15 години, оставяйки ни опасни отпадания, радиоактивни с векове. Да не забравяме, че по-големият брой централи води до по-голям риск от „втори Чернобил“. Вятърните и слънчевите електроцентрали засега дават твърде малка мощност, а и не се забелязват сериозни изследвания и разработки в тази област, макар че ако има някаква надежда то вероятно трябва да я търсим точно там.

И докато петролът свършва, неговото потребление се увеличава. Днешната система не просто е експлоататорска и лаубна за околната среда, тя е така устроена, че води до самоунищожението на човечеството. Индустрията и селското стопанство са базирани на наличието на ивтини горива. Хранителните продукти често пъти се налага да пътуват стотици и хиляди километри за да се доставят на хората. Какво ще стане тогава? Добър пример е това, което се случи в Северна Корея след разпадането на СССР. Тази страна разчиташе на редовните доставки на гориво от „Големия комунистически бран“. В началото на 90-те години на 20 век те секнаха. Индустрията и селското стопанство бяха блокирани, настана масов глад.

Реакциите на елита

Както войската може да стреля по народа, така и народът може да стреля по войската, а това може да стане страшно за елита. Има много примери от историята за революции свършвали с илюминирани крале или избити помещици. Затова властта отделя толкова много внимание на промишването на мозъците. През годините различни методи са използвани за овладяване на съзнанието на масите - като се почне от религията, мисе се през „културата на консуматорското общество“ и се стигне до „националната идея“ и „войната с тероризма“.

Така наречената „национална идея“ и нейното логично продължение - фашизмът е тежка артилерия в арсенала. Тя вече б е използвана през 20 век в Европа за да се овладее масите в условия на тежка икономическа криза. Мислите че хората са се променили за един век и вече не могат да бъдат така лесно излъгани? Грешка.

Като разглеждаме данните от няколко социологически изследвания проведени през 2004 можем да си направим горчиви изводи. 45% от американците вярват, че Бог е създал света преди около едва 10 000 години! Как може да накараш такива хора да разберат, че за създаването на петрола са необходими милиони години и е пред изчерпване! Те са сигурни, че всичко - тигрите и мечките, петролът и евтините китайски DVD-плейъри са се появили преди няколко хиляди години от нищото по волята на Бог и той може да ги създаде отново. Хора, толкова уплашени да проявят самостоятелна мисъл с готовност подкрепят за профашистки режими...

Пътят пред нас

Има една поговорка казваща, че жабата няма да изкочи от малкия си мръсен гъол, докато той не започне да завира. За жалост огромни маси от хора напობяват тази жаба и ще се размърдат само при силна заплаха. Няма голям смисъл да очакваме, че усиленото разпространение на анархистки идеи още утре ще доведе до събуждането на хората от дълбокия сън. Не че пропагандата по принцип е безсмислена. Просто не трябва да ѝ възлагаме толкова големи очаквания, нейния ефект се проявява след по-дълъг перид от време. По-добре би било да наблегнем на пропагандна средоточена върху предстоящата криза, последиците и възможните изходи. Защото намаляването на петрола е едно такова рядко случващо се зареждане на жабешката локва и не трябва да гопуснем когато човечеството изскочи от нея да попадне в още по-мръсен гъол. Загължително трябва да се влезе в бутка с лъжите на корпоративните медиуми и полшниците и с още по-дълбоките лъжи насаждани от училището, кварталната църква и другите институции за промишване на мозъци. И това няма да стане само с излагането на логични аргументи пред хората. Ако всички ние постъпвахме логично, тогава никои нямаше да последва нацистите в тяхната лудост. Но милиони ги последваха. Няма сигурен отговор на това как най-добре хората възприемат истините (а и лъжите на манипулаторите). Може би трябва да се слезе на едно по-емоционално ниво на общуване. Да се покаже с примери как една малка общност от няколко човека е способно на голяма сила, когато хората разчитат на себе си. Когато мислят самостоятелно, действат сплотено и не оставят никои друг да решава вместо тях. Да се достигне по съзнанието на хората не толкова чрез „мисълта, че това е логично“, а чрез „чувството, че това е добро“. Когато хората ни чуят със сърцето, тогава ще им е по-лесно да ни чуят и с разума и ще е по-лесно и за нас да разкажем какво е „пряка демократия“, „народна съпротива“ и „самоорганизиран синдикат“. Да се обърне към емоциите не значи да манипулираш. Никакви „кликни от най-съзнателни анархисти“ или „вангарди на пролетариата“ не трябва да се създават.

Видяхме до какво доведе пообновенето на болшевиките.

Макар и само като ексцентрична теория, се чува твърдението, че съществува план до 2020 населението на земята да се намали с 80%. За анархистите не може да се каже, че са поклонници на подобни „теории на конспирацията“, но не бива с лека ръка да отхвърляме предупреждението. През 30-те години на 20 век слухове за изстраждането на нацистките лагери на смърта биха звучали също така налудничаво, но се видя, че избиването на няколко милиона не представлява сериозна техническа трудност. Днешните елти имат дори по-добри стратегии и мозъчни търстове, по-добри технологии и повече ресурси. Защо трябва да им се доверяваме сяма, че са по-добри от нацистите?

През последните години с невероятна лекота бяха въведени редица мерки, които ограничават свободата на хората. Най-обикновеното активиизъм бе почти приравнен на терористичен акт. Това е само първата стъпка. След справянето с вътрешната съпротива ще се премине (по-скоро продължи) с избиването на глобално ниво. Дори в момента частни западни оръжейни търговци залават Африка с оръжие, докато нищо сериозно не се прави за справянето с проговолствения проблем. Азиатското население също лесно може да бъде намалено. Достатъчно е да се спомогне за конфликт между две или повече от новите ядрени сили - Индия, Китай, Пакистан...

Но с всичките си неопетвърдени планове за нов холотип и съвсем реални полицейски мерки, капиталистите не могат да избегнат катастрофата, единствено е възможно да я отложат и направят по-мъчителна. Изглежда най-добрия, ако не и единственият начин да се избегне приближаващото бедствие е да се преустрои обществото на простите анархистични принципи - където всеки ще има участие в делата на обществото, кошто го засягат и вълнуват, хората ще действат госта по-разумно и спазвайки изначалните принципи на равенството и солидарността. Звучи госта идеалистично и наивно, но кой е казал, че ще е лесно?

„Животът в безсмислен лукс“ трябва да остане в миналото. Масовата медиана пропаганда трябва да спре. Земеделското стопанство трябва изцяло да се преустрои. Градската среда и транспортната ни система трябва също да се промени из основи - добро начало ще е обществената транспорт да стане изцяло безплатен. В помощ на науката и изследователите трябва да бъдат премахнати патентите и така наречените „авторски права“ - всеки трябва да има достъп до цялата информация натрупана от човечеството. Но най-важното е да се справим с анти-социализацията и отчуждението сред хората, болестта причинена ни от капитализма и сплъва всички пориби за промяна. Едва тогава имаме шанс за успех. •

Европейският социален форум в Атина

» » продължава от страница 6

Иначе самите теми варираха в доста голям диапазон, най-странната за която чух беше нещо като „Лесбийките и околната среда“. Но общо взето всички мероприятия попадаха в горната дефиниция. Като цяло преобладаваха теми, които лично на мен са ми интересни - антиимпериализъм, екология, проблеми на малцинствата и гр. подобни. С които си видях твърде малко неща, основно защото не бях ориентиран. Но дори това си заслужаваше ходенето и връщането - например изложбата (на арабски карикатури и снимки), която разглеждаше буквално на улицата, обаче за сметка на това беше потресаваща. Като цяло атмосферата, която цареше на форума беше много по-вече в стил „на бира“ отколкото в стил „XXX конгрес на ЦК на Политбюро на ККП“, въпреки, че много от участниците бяха класически комунисти (сталинисти, маоисти и троцкисти). Дискусиите течеха в отворен дух, но проблемите с езика поне мен ме стъваха доста разкрепостен. Концертите също бяха твърде разнообразни, първата вечер свири Ману Чао (или му правеха кавър - аз не отидох да гледам, щото бях сканал от път), после слушах нещо много интересно за мен, комбинация между техно, пънк и женски рап, после имаше гръцки рок с фолклорни мотиви, класически рок, тежък рок, изобщо алтернативи колкото искаш.

Хората

Освен европейците, имаше гости от извън Европа - поне от Близкия Изток, Непал, Африка и Латинска Америка. Може би имаше и от други страни, но се срещам само за тези. Общо взето те бяха включени в антиимпериалистическата част от програмата, тоест бяха дошли да разкажат за терора над страните им от главните днешни империалисти - САЩ и ЕС. Имаше примерно човек от Иран, който протестираше срещу тамошния режим, но аз го изпуснах и не разбрах подробности. Разбира се на човека и през ум не ми мина да каже, че трябва да гоудат американците да ги демократизират. Имаше акция за човешките права в Китай.

Понеже самото събитие беше „от хората за хората“, а самите хора като цяло бяха личове, като цяло се чувствах доста добре там. Основната част от присъстващите бяха активисти от различни страни, в по-голямата си част членове на партии, но имаше и хора като мен, които си отиваха просто на мероприятията без да представят конкретна организация. Имаше, разбира се и хора, които през деня спяха до 1-2 на обяд (дискусиите почваха от 10), но за сметка на това вечер се прибраха след 3, тоест караха я по-откъм веселата част, може би някои от тях изобщо не се интересуваша нито от политика, нито от екология. Имаше и въз-

растни хора, които не бяха по концертите, но за сметка на това имаха какво да кажат. Видях анархисти (от Русия и Полша), разни видове болшевики (от запад - троцкисти, от изток - сталинисти), аполитични еколози, синдикалисти, модерни социалисти (от Молдова, нещо като нашето БСП, които май хич не си бяха на мястото), кришнари, защитници на човеци и животински права, изобщо всякакви типове, макар че идеологически имат много противоречия. Например анархистите от Русия, макар че в тях са ги гонили навремето, бяха дошли на гърба на техните комунисти. Разбира се не говоря за негоразумения като БНС, а за хора, които по принцип имат работа там. Защо негоразумение - защото през цялото време не видях друго национално знаме освен гръцкото и баскетто, просто там националисти няма и никои не ги иска. По принцип се бяхме разбрали с останалите от нашата група да не говорим, че имаме такива, за да не стане някоя беля. Разбира се поради характера на организациите имаше и грозни сцени, общи приказки, излизни речи, обаче като цяло за себе си съм доволен, очаквах по-закрепостен форум.

На практика (особено на концертите) там присъстваха и хора, които нямат нищо общо с форума и не се интересуват от темите. Вечер през входа се пълнеше с рокери (в Гърция май е галавера да си мотоциклетист), които си плащаха за да участват във форума, тоест за да слушат музика. Голяма част от хората си бяха просто търговци, които стояха там за да изкарат някой лев. Но духът, който цареше наоколо беше по-скоро социалистически в добрия смисъл на думата.

Нещо, което ми направи много лошо впечатление. Както вече казах, този форум беше организиран и подготвен от комунистически партии. Съответно анархистите си имаха друг форум, който не успя да посетя (по обективни причини) и на който присъствали около 1000 души. Та на сутринта на третия ден преди демонстрацията една от конференциите сради осъмна с надраканки А-та по стените и включена и повредена аларма. Което беше твърде грозно изпълнение според мен. Хората наоколо твърдят, че това било провокация на полицията, но на мен другото ми се вижда по-вероятно. По-начало от двамата гърци, с които говорих, останах с впечатлението, че хората там виждат в анархистите само рушители и вредители. Единият изрично подчерта, че на него му е ясно, че анархизма не е това, и се надявал, че в България сме по-различни, но каза „при нас това е действителността“. И ето ви още една причина, която настрои хората срещу анархистите - по време на демонстрацията анархистите тропат отпреди, полицията пуска газ, те си ностят пропивогази и изчезват, а всички отзад дишат газ. Засягам темата не защото не раз-

бирам идеята за black-block активизма, а за да покажа, че радикални неща трябва да се правят внимателно, за да не извадим очи, вместо да изпием вежди.

Българите

Българите бяхме сигурно най-разнообразната група измежду всички. Всички отивахме на чужди разности и останаха непълнени места, така че може да гоуде на практика който си иска. Най-много бяха от квотата на БРП(к), мисля, че с тях гоуде 5-ма души от БНС, имаше много хора от БСФ и накрая бяхме младежите покрай „23-ти септември“, сред които имаше комунисти, полукомунисти, полуанархисти (аз), журналисти, социалисти (от БСП) и други разни видове хора, общо около 20-25 човека. От всички тези, с малки изключения (например Илиян от „Чевара“) според мен хората, които имаха някаква работа на събитията бяха само последните 20 души. Останалите бързо си спечелиха прозвището еснафи (ще ви свестя байанъвоските изпълнения) и общо взето демонстрираха наредено как са успели да видят сметката на лявото движение в България. Хубавото покрай българите е, че имах няколко ползотворни разговора, включително с хора от БНС, от които научих повече за хората (не-толкова за идеологията). Но като се изключи участието ни в демонстрацията, форума спокойно можеше да мине и без тях. Като цяло се различавахме значително от останалите групи почти по всичко, най-малкото по факта, че хората си носеха на какво да спят. Но специално групата около 23 септември се държаха зоре-голу добре, в смисъл, че повечето знаехме за какво сме там и си вършехме работата доколкото можем. Най-голямото преживяване беше, че на сутринта (или вечерта - не съм много сигурен) след демонстрацията на земята до главата на Владо намерихме сигурно един литър полусъсирена кръв - всеки да си го обяснява както иска, обаче да знаете, че келеси има всякакви.

С групите хора няхам толкова подробни разговори, но си направих някои изводи и заключения, които ще изложя най-накрая.

Демонстрацията

Де-факто мероприятията на форума завършиха с всеобща демонстрация, на която по преценка на господата от ЕС имало повече от 120 000 души. Тази демонстрация сякаш се отпечата най-добре в главата ми, затова за нея сигурно ще разкажа по-подробно. „23 септември“, пратиха филм, ако излезе нещо от него, ще можете да видите и картинка.

Цялата работа започна като се натоважихме на автобуси около обяд и се разтоварихме една в центъра на Атина на една голяма улица. Слязохме и се наредихме на едно място на улицата, пред множество хора и след друго множество хора. Това място беше някъде сред антиимпериалистическия блок. Можете да си представите на-

строението - напред фращкано с хора, назад фращкано с хора, всички с транспаранти, плакати, знамена и прочие, цялата улица (която според мен беше с дължина примерно от ЦУМ до Южния парк) озвучена с високоговорители, по които се въртят добре познатите песни от „Диверсия в ефира“, и по средата на песните някаква лека обяснява на гръцки кво искаме аджеба. Самото пристигане и подреждане на различни групи отне може би един час. В това време ние освен останалото подпиряхме и един голяма транспарант срещу ЕС и САЩ, но преди това тръгнах да се разхожда. Общо взето напред беше пълно с различни движения със своите си лозунги, шарения и зловртия. Но най-шареното беше, когато видях две групи от по 30-40 човека да правят меле. Ама яко меле, като на мач по ръбци, само че по-лошо. По земята се търкаляха мотоциклетни каски, хората отстрани гледаха и не вървяха на очите си, един го изнасяха на ръце... Стъписах се аз - бах си форум! Какви са, кво са тез простотии тук? Оказа се (поне един чичко отстрани така ми каза), че две гръцки партии се карали коя да върви по-напред. Теглих им една майна и се върнах при своите. По някое време, малко по малко тръгнахме.

Ходенето беше дълго и мощно, може би общо към 4-5 часа. Може да се каже, че нашата група се отсрами, във всеки случай през цялото време не млякнахме, с дни после ми беше презракнал гласа. Хората отстрани често ръкопляскаха като викахме на английски. И другите групи не се държаха зле. Заг нас вървяха турци с 9 тълпана и гумкаха здраво, ако можем да направим подобно изпълнение тук, полицията ще се уплашат. Прег нас вървяха гръцки турци, само че те бяха по песните. Имаше още баски, палестинци, гърци и много други хора, в края на краищата няма значение от къде. Имаше българин - емширант, с който се засякох там. Имаше малки гечуца, които изобщо не можеха да ходят сами. Имаше и научмерни физиономии по улиците, но като цяло хората сякаш ни се радваха.

Срещнах моите руснаци анархисти. Те бяха дошли с отпелната демонстрация на анархистите и се бяха включили в общата. Казаха, че там имало около 1000 души. По принцип анархистите и комунистите в Гърция имали практика да организират заедно протести, хората се делия на такива „дето искат да се бият и дето не искат“ и се синхронизирали по време на мероприятията. Оба-че мисля, че в случая не ставаше дума за подобно нещо.

Неприятното в цялото събитие беше съзотворния газ. Той не можеше да ни спре, викахме си на инат, обаче действаше спичачо на участниците. По време на протеста си мислех, че го пускат точно с психологическа цел. После разбрах, че анархистите вилнели наоколо. Тамошните полицианти не бяха така обикновени като нашите - бронирани отгоре-го долу, с големи автобуси за прераждане и снайперисти по покривите. Но може да се каже, че

не пречеа, то и малко трудно можеа да попречат на такова множество без да има нещастни случаи, пък и нямаше смисъл.

Изводи и заключения

Хората вече не върват в настоящата полтика. Проблемът е, че не търсят алтернативни форми на изразяване на политическа активност и може би задачата пред левите движения е именно да се намери такава форма, която да допуска вътрешни различия, но да слотява в обща борба. Сама по себе си тази идея вече води към анархизма, но това е груза тема.

Общият фон на апатията обаче, не трябва да ни отчайва. Да не забравяме, че Европа е в Златния милиард и в този смисъл липсата на гражданско общество тук демонстрира именно криза на капитализма и назряваща революционна ситуация, а не обратното. По-начало левите партии са истинско значение в парламентарите нямат нищо ляво у себе си, точно както тук, и това е основната причина за отлив на хората и излъганите надежди.

Може би, ако я закъсаме толкова, че да пложем не само политиките, но и медиите, и капиталистите по принцип, тогава ще може някоя комунистическа партия да спечели в парламента, засега няма как да стане. Така че, поне за момента, не е времето на партиите.

А на кого е времето тогава? Аз мисля, че трябва да започнем отначало. Да оставим идеологичите да си починат и да се съсредоточим върху проблемите. Всъщност точно това се прави на форума и начинанието е доста успешно, поне според мене. Ако започнем да се обединяваме според цели, а не според средствата, общи средства ще се намерят. Не говоря за България, дори не за Европа, а за света. Това е основната тенденция в световен мащаб според мен, колкото го нас, може и да вземем да си помислим върху нея.

След гръцката граница заплах за час-два. Козато се събудиха абтобусите беше някъде около Львов мост, на няколко минути от гарата. Гледката ме удари в главата. Макар да беше рано утро (към 4 часа сутринта) и по улиците да нямаше хора, неоновите надписи на хотели и казина в комплект с мизерията и мръсотията по улиците бяха достатъчни, за да ми разбалият настроението. Рекламите на радиото в таксите говориха картинката. Изведнъж устех колко ми липсва онзи свят, където няма реклами, където хората „притежават“ само едно парче земя покрито със стиропор в размери 2x1, където знаеш, че тези до теб няма да ти обрънат гръб, заедно си завил някого с тяхното знание, където можеш да отидеш да попиташ някого за нещо, без да си помисли, че искаш да го прекараш и където всичко се върши доброволно, но за сметка на това се прави нещо от нищо. Мисля, че това е най-доброто доказателство за девиза на форума - „Един друг свят е възможен“.

Златко Костадинов
София-Атина

Епиграми от Николай Негялков

Уважаема регколегия,

Следя най-редовно вестник „Свободна мисъл“.

Харесва ми и се чувствам съпричастен към темите и критичните материали които застъпва в страниците си тъй като няма и нито грам самоцензура в тях и както се казва направо „бърка с пръст раната“. Моето отношение към всички досега родоотсъпнически правителства, които през тъй наречения преход разсипаха вържавата и обрекоха народа ни на нищета, глад и геноцид аз изразявам с гневни сатирични изяви (епиграми, пародии, афоризми и др.), които много рядко намират място в тъй наречената „свободна преса“. Преди две години известно време ви изпращах и на вас и за голямо мое удоблетворение намирах прием на страниците на вестника, което ми върхна куража да опитам отново. Ето защо ви предлагам няколко епиграма и една пародия по Христо Ботев с актуалност към политическата обстановка днес.

С надеждата, че ще ги приемете като съпричастни към стратегията на вестника и ги одобрите, ви моля да им отделите малко местенце.

С пожелание за успех и искрено уважение ви приветствам,

Николай Негялков
11.05.2006 г.
гр. Кюстендил

БЕЗИЗХОДНО

Как за запретна ръкави да се оправим,
като отдавна кризата
ми съблече ризата.

СЛЕДИЗБОРНО

Краи на локумите –
започват золумите

ОЧАКВАНЕТО

Дълго очаквахме Гого –
дочакахме гладо...

ПО ПЪТЯ ЗА ЕВРОПА

Вече е ни жив, ни умрял,
но за Евросъюза узрял...

КОНСТАТАЦИЯ

Този наш
политически елит
е толкова лит!!!

КОАЛИЦИОННО

Единия уши байряка,
другия му тури знака,
третия обира каймака ...
А пък „Атака“
това и чака –
на метеното да се „изака“.

БЕЗ СРАМ...

Да обещава масло и мед
Масларова не и омръзна...
Е, мисля, че и на нея е ред
Да я подхлъзнем...

ЖАЛ ЗА БЪЛГАРИЯ

по Хр.Ботев

„О, майко моя,
родино мила,
защо тъй жално,
тъй милно плачеш?“

Я погледни се, виж си резила
Преги в Европа
да ми се влечиш.

Ох, зная, зная
ти плачеш майко
затуй, че ти се
чувстваш робиня,
затуй, че твоите
синове, майко,
те превърнаха
в жалка пустиня.

Плачи!
Там горе
наред София
Банда призвани
ти коват съдбата –
пишат закони
на поразия
на чужденци
ти продават земята.

Докараха народа
сал на боб и леца...
Псета мърсуват
по градски площади
и всички се молят Богу горещо
да ни Европа вземе и пощадя...
Изля си песента и тази зима...
И пак ни оцеля племето клето.
Прегпазна клауза
дали ще има?!?
Тръпне в надежда и горест
сърцето... *

Прибирайки се от училище, на спирката забелязах плакат обявяващ първомайското шествие на ФАБ под мотото „Цените се вдигат, да се вдигнем и ние“. Пътуване в провинцията ми попречи да отида на предишното шествие организирано от федерацията.

Този път реших да не го пропуска. Без да съм подробно запознат с идеите на анархистите и подкрепен с голяма доза любопитство, реших да се присъединя като част от нещо различно в политическите шествия, напоследък организирани единствено от истерични фашистко-националистични партии и организации.

Всъщност изпуснах и това шествие, защото не можах да стигна на уреченото място в 12:00 часа. На пилоните пред НДК имаше и други хора, които бяха закъснели. Решихме да се запълним към паметника на руската армия.

Там всичко беше наред, но между 14:00 и 15:00 в парка нахлуха (буквално) нео-нацисти (или просто хулигани) и започнаха да бият хората.

Бяхме подгонени, но реагирахме бързо и избягахме. Две патрулки се запълниха към парка минути след случката.

На следващия ден бях силно лобопитен дали нещо от тези „вълнуващи“ първомайски преживявания ще бъде отразено в българските многотражни всекидневници, но уви... Егун-

ствено вестник „Телеграф“ беше споменал нещо за шествието и акцентираше върху искрите, които са се появили между шествието на анархистите и някакво безцелно организирано хулиганско сборище, което в-к „Телеграф“ нарича в статията си: „националистите“ и „хората на Расате“, реших да науча по-подробно за ФАБ и „Свободна мисъл“, за който също научих от „Телеграф“.

След събитията на 1 и 2 май аз все още не мога да си отговоря на няколко въпроса: БНС ли организира своите „привърженици“ на 1 май и ги „присъединя“ към мирното шествие на анархистите и с каква цел? Защо същите тези „родолюбци“ се насочиха след шествието към парка, за да бият невинни българци? И накрая най-мъчителният за мен въпрос: Защо обществото, медиите и органите на реда остават силно безразлични към подобни събития?

Аз не съм подробно запознат с идеите на анархията (засега), не съм и анархист, но съм свободен човек и съм силно възмущен от отношението на обществото към свободните хора и с нетърпение очаквам следващото шествие организирано от ФАБ, защото именно това обществено мъчание ме стимулира още по-силно да изразявам мнението си и да се противопоставям на тези, които ме потискат. *

Росен Спасов

Свобода

Знам, че няма никаква надежда,
но никога аз няма да се спра.

Който ще главата да навеща,
за теб, Свободо, аз ще умра!

Няма да се моля и предавам,
а ще умра с оръжие в ръка.

Ако пък случайно оцелея –
продължавам борбата с властта.

Нашето знаме оплискано с кръв е,
но тя е мръсна и брукълната.

Но всъщност знамето е чисто,
цjom кръвта е лишавала от свободата.

Нашата кръв е чиста и почтена,
нашите цели – чисти са и те.

За свобода цjom се борим,
всеки от нас готов е да умре!

Топло...

Преди няколко години управляващите решиха, че плащаме прекалено малко за отопление и за „лукса“ да имаме топла вода в къщи и взеха че решиха, че топло:

1. Ще се измерва от топломери.

2. Тези топломери ще бъдат обслужвани от шепа фирми.

3. Ще се измерва първо общата топлоенергия изразходвана от входа, а след това от индивидуалните топломери, което значи, че няма да се отчитат загубите на топлина по тръбите, които ни я донасат по радиаторите, нали и нея трябва да я плащаме – нищо, че не я ползуваме!

4. Ще се смята изразходваната енергия разделена на кубатурата на апартаментите.

А ние, управляваните, искаме да питаме:

1. Защо тези топломери, отпуснати по прозрамата „Фар“, се продаваха по 2 лева само в Плевен, а ние софийци се бръкнахме за по 50-60 лева?

2. Откаже ще знаем, че тези фирми не си забивават цените изкуствено?

3. А в края на краищата защо ще ни вземат пари на кубатура, а не само по отопляемия обем, броя и вида на радиаторите примерно, господа умници!?

Защо на фирми се дават по 50 000 лева да чистят котлите, след като това може да се свърши и от наши хора за 2000 лева, защото тези пари пак ние плащаме? И не е ли време вие, дето ни оставихте на студено, да вървите на топло? *

Георги Василев Шейтанов
(1896 – 1925)

„Ако нашият път към светлината и свободата е лош, нека ни осъдят пазителите на закона; ако този път е истината на живота, тя ще ги изобличи, защото те я осъдиха. Ще се надигнат сенките на паднали предтечи в траурно шествие от единия до другия край на света; истината ще застане като съдник над окръжавената съвест на всички палачи и няма да се върнат в гробовете си мъртвите, докато не станат живите.“

Освен кончината на Христо Ботев, анархистите отбелязват и годишнина от смъртта на Георги Шейтанов.

Георги Шейтанов е роден на 14 февруари 1896 г. в град Ямбол. До май 1913 учи в родния си град, където се запознава с анархистически идеи. През месец август същата година заедно със свои другари прави опит да запали Ямболския окръжен съд, заради което е арестуван от полицията. Успява да избяга от ареста и минава в нелегалност. В края на 1913 г. напуска България и след като посещава Румъния, Цариград, Палестина и Египет пристига във Франция. Живее известно време в Париж, където поддържа връзка с руски революционери и френски интелектуалци. Пребивава известно време и в свободното училище на Себастиан Фор – „Кошерът“. През 1914 г. се завръща в България и след няколко престрелки с полицията е арестуван отново и затворен първо в Пловдивския, а по-късно и в Софийския централен затвор, където през януари 1917 г. организира бунт. През юни същата година успява да избяга от затвора и в началото на 1918 г. замива за Русия. Там сътрудничи на вестник „Всемирная революция“. Разочарован от развитието на революцията в руската страна през октомври 1918 г. се завръща в България. Започва да обикаля различни градове и села в страната и да развива анархистическа дейност. На 3-ти юни 1921 г. Шейтанов заедно със свои другари успяват след бързо нападение да освободят от ръцете на полицията известния български анархист Петър Мазнев. В София той е активен сътрудник на издаваното от Гео Милев списание „Пламък“. Поддържа тесни връзки с големите поети, писатели и интелектуалци на България, по онова време, като: Антон Страшимиров, Христо Ясанов, Николай Хрелков, Асен Златаров, Ламар и др. Освен това поддържа връзки както с известни анархисти като Михаил Герджиков. На 25-ти февруари 1925г. в София, участва в убийството на видния сговорист и поддръжник на македонското дело проф. Никола Милев. След атената в софийската катедрала „Света Неделя“ и няколко престрелки и сражения Шейтанов решава да достигне турската граница, но при Нова Загора е заловен и по-късно убит. *

Пънк и автономия

1. Въведение

През 1978 г. членовете на пънк-групата Crass отпечатаха постер: „В Германия беше Баагер-Майнхоф, в Англия — пънка, но него не трябва да убием“. Но в духа на пънка по-силно би звучало: „В Италия имаше Автономия...“

1977 г. е година на експлозивна творческа активност на английските и италианските младежи. В Германия това е година на репреси и закрити центрове. Това съвпадение във времето предизвиква въпроси за потенциалните сходства, но също така маскира огромната разлика между италианските движения от 1977 и възникването на пънк-рока в Британия. Възникването на пънка в сърцето на англо-американската музикална индустрия гарантира бързо разпространение на неговите идеи и практики като повсеместно

2. Италия и автономисткия марксизъм.

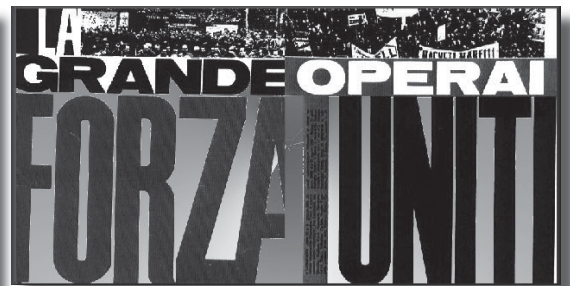
Историята на политическите и социалните борби в Италия в течение на 60-те и 70-те е малко известна в англоезичния свят — независимо от своя размах, интензивност и продължителност. „Някои казват, че докато събитията от 1968 г. във Франция продължиха едва няколко месеца, в Италия те продължиха десет години“. (Hardt, Vianco, 1996, p. 2). За разлика от останалите страни в Европа движението не стихва след взрива от 1968 г., а става още по-интензивно: със завземане на университети, фабрики, работни места и „горящата есен“ на 1969 г. През първата половина на 1970 г. избухва автономна борба, независима от профсъюзите и авангардните групи, както във фабриките, с показателното за това

ари. Според Неари (1988, p.252) към 1980 г. в затворите с особено режим се намират 3000 активисти. Това се дължи на нарастващ списък на хора, застреляни от полицията, което помага в легализирано чрез закона Legge Reale. Попадайки между насилието на държавата и насилието на „Червения бригади“, пространството, създадено от движението, се свида под присъдите за тъмнен затвор, душевни заболявания и нелепо гоероизиране.

Корените на автономистката теория лежат в кризата, развила се в политиката на Италианската комунистическа партия (ИКП) и Италианската социалистическа партия (ИСП). Тази криза е факт както на вътрешно, така и на международно равнище. Сталинските танкове, нахлули в Унгария през 1956 г., окончателно подковават вярата в сталинизма по целия свят. В Италия това

капитала и угарението върху „dal punto di vista operaio“ (гледната точка на работническата класа). Ортодоксалният марксизъм, срещу който операизмът теоретизира, се разглежда като преоценка на властта на капитала и приетите за неизбежни закони на неговото функциониране. Операизмът, в това, което ИВ Муле нарича „коперниковска инверсия“ (Dyer-Witherford, 1999, p. 65), утвърждава приемането на борбата и остава за капитала единствено реакционна роля. Според гумите на Марио Тронти: „Ние също така работим с концепция, поставяща на първи план капиталистическото развитие, а работещите на второ, в това се заключава нейната грешка. Сега ние сме длъжни да поставим проблема с краката на земята... и отново да започнем отначало: а началото е класовата борба на работническата класа. На

мост чрез постоянно неподчинение. В противоположност на това капиталът постоянно се стреми да сведе работническата класа до обикновена работна сила (Negri, 1991). За операизма това формира фундаменталния цикъл на класовия състав. Автономната борба на труда провокира капитала за реструктуриране на производствения процес и разделение на труда, за да възстанови своя контрол. Това на свой ред води към развитие на нови антагонистични субекти, към изменение на състава на работническата класа, основано на нови производствени отношения. Единственият изход от този цикъл е структурната асиметрия на тези взаимоотношения: когато капиталът се нуждае от труда, другият не се нуждае от капитал. Вместо обичайния самоуверен и монолитен капитализъм, пред нас се разкрива картина на слаб

влиание. Корените на автономистките движения лежат в много по-сложната и противоречива политическа обстановка в Италия. Комунистическата партия в Италия (КПИ) през 1970-те години е най-голямата в некомунистическия блок и сферата на нейното влияние в страната се разпростира далеч извън собствените ѝ региони. Намираща се под влияние на съчиненията на Антонио Грамши, тя разработва определено сложна политическа култура. Развиващото се автономно движение в тази култура и въпреки нея води до „детайлно преосмисляне на марксистката теория и систематично създаване на нови теоретични парадигми“ (Де Анджелис, 1993). Това движение с висока теоретична подготовка разработва обширен анализ на автономните борби, появили се на повърхността в хода на съпротивата през шейсетте. Но е важно да отбележим и основополагащата роля, която оказва ортодоксалният италиански марксизъм върху развитието на културния анализ като отделна дисциплина. Това наследство, преди всичко теоретичното наследство на Антонио Грамши, все още е различимо и днес. Политиката, разработана в рамките на тази влятелна политическа култура и против нея, притежава потенциал, заслужаващо повече от празно любопитство.

Във втория раздел съм описал основните идеи на автономния марксизъм по отношение на социалните борби, от които той произлиза.

В трети раздел се спирам на това как тези идеи ни помагат да разберем пънка.

завземане на Фиат през март 1973 г., така и извън работните места със завземането на домовете и самостоятелни попълнения на цените на комуналните услуги. Тази борба, заедно с възникването на феминистското движение, предизвиква криза сред марксистко-ленинистките групи „новите леви“, които доминират в движението след 1968 г. Тази криза води до това, че някои групи разпускат своите организации. Най-известната сред тях е групата Potere Operaio (Власт на работниците), сред чиито интелектуални лидери в Тони Неари. След това следва Автономия или „област на автономия“, свободно обединение на групи, като правило по местен признак, с различни възгледи, но с обща преданост към автономистката борба и идеите на операизма (ориентация на работническата класа и нейната борба) (Berardi, 1980).

Когато новото движение добива масови мащаби в университетите през 1977 г., автономистите придобиват в него огромно влияние. Кулминацията на акциите от 1977-ма е месец март, когато в течение на няколко дни боиното движение завзема голяма част от Рим и Болоня. Към този момент автономистките идеи и практики стават главни действащи лица в извънпарламентарната италианска левица. Това не продължава дълго. Репресиите през втората половина на 70-те и началото на 80-те са безпрецедентни в съвременната история на западна Европа. Масови арести, най-известните от които са арестите на девет интелектуалци на 7 април, включително и Тони Не-

ари, което усложнява и от ултра-реформисткото лидерство на Палмиро Толяти в ИКП. Предпочитанията, които той отпадна на електоралната политика, все по-малко съответства на бойната активност на работниците от 50-те и 60-те години. (Luntley, 1990). Символ на това несъответствие става окупацията през 1962 г. на офиса на социал-демократическия профсъюз на Пияца Стауту от разпуснатите се работници от Фиат (Red Notes, 1979).

Изправени пред примерите за това как борбата излизал извън контрола и разбиранията на сталинистките и реформистки ръководства на ИКП и ИСП, интелектуалците от двете партии започват да променят своето мислене в опити да намерят теоретична основа за нова автономна борба. Това мислене придобива форма на течение, известно под името операизъм (от думата *операйо* — работник) формирало се около списанията „Червени тетрапки“ и по-късно „Работническата класа“. Основни теоретици са Ранiero Панцери, Марио Тронти, Романо Алкуати и Антонио Неари. Те са възбуждени от новата бойна активност на работниците въпреки ИКП, а така също от преосмислянето на марксизма, предприето от движението около Джонсън Форест в САЩ [2] и групата „Социализъм и варварство“ (Водещи теоретици Корнелиус Касториадис и Клод Лефорт) във Франция (Wright, 2001).

Идеите на операизма, по-късно развити в автономията, са организирани около централната концепция за „работническата автономия“, като потенциална автономия на труда от

нивито на социалното развитие капиталът, капиталистическото развитие идват след самата борба“ (Luntley, 1990, p. 37). Акцентът пада върху на автономията на труда и присъщата опасност да разглеждаме капитала като външен фактор. Едно от фундаменталните прозрения на Маркс по отношение на капитала са неговите социални отношения със съдържащата се в него труд. Ето как характеризира работещите Маркс: „Тяхното сътрудничество започва само в трудовия процес, но към този момент те вече не принадлежат на самите себе си. С въвеждането в трудовия процес те се интегрират с капитала. В качеството на стъпуници, част от работния механизъм, те формират особена форма за съществуването на капитала. Оттук производствената сила, изработвана от трудещите се в социален профил е производствена сила на капитала“.

При Маркс капиталът се състои в повишаване на собствената цена чрез използване на работната сила. Заг капиталистическото развитие стои социално производство с колективен труд. От друга страна за стимулиране на съвместно производство капиталът е длъжен да концентрира големи маси работници (Marx, 1976), което „неминуемо създава условия, при които работниците могат да установят социално единство, явяващо се фундаментално опозиционно на капитала“ (Surin, 1996, p. 197). Трудът никога няма да може да стане автономен от капитала, ако не се стреми постоянно да утвърди своята зависи-

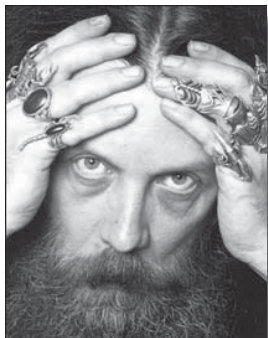
капитализъм, който е длъжен постоянно да се видоизменя, за да интегрира, пренасочва и олавява творческата аморфност на човешката дейност. (Negri, 1991).

За операизма непокорността на работещата класа се явява движещата сила на капиталистическото развитие. Не толкова наивността и творческата сила на обществения труд е източник на капиталистическото развитие, но и реструктурирането на капитала е отговор на постоянните опити на труда да избегне капиталистическата дисциплина. „Историята на капиталистическите форми винаги ще остава реакционна история: капиталът, останен със своите собствени средства, никога няма да изостави режима на растеж. С други думи, капитализмът провежда системна трансформация само тогава, когато е принуден и когато неговият текущ режим престава да бъде устойчив“ (Hardt, Negri, 2000, p.268).

Автономистите, сред които и Неари, разглеждат борбата на работническата класа и развитието на нови антагонистични субективности като прототип на бъдещото развитие на капитала. „На практика пролетариатът избобтява обществените и производствени форми, които на капитала ще се наложи да прилага за в бъдеще“ (Hardt, Negri, 2000 p. 268). Реструктурирането разбира се е свързано с технологични изменения. „Както казва нашия приятел Маркс, машини устремени към стачки“ (Negri, 1988, p. 206). •

(св съкращения, продължава в следващия брой)

В катото Венгетата?

Алн Мур

„Едно от нещата, срещу които възразих в този филм, е преработването му към настоящите американски нео-консерватизъм срещу американски либерализъм. Нямах споменаване за анархизъм, доколкото аз можах да видя.“

Алн Мур

„Капиталистите не властват само чрез морков и оръжие, но и като правят от масовите съобщения внимателно обмислени империалистични послания.“

Амири Барака

Не е изненада, че филм продуциран от мултимилционерите от „Time-Warner“, най-големият медийен конгломерат, който светът е видял, (с приходи за миналата година от над 43 милиарда долара) ще се опита да

ни продаде есенция от ярост и разрушение докато изтиква на заден план анархистката опозиция към капитализма. Добре е да хвърлим поглед върху разликите между книгата и филма, за да видим специфичните методи, по които се отстранява революционната политика от сюжета в комикса.

Анархия в Обединеното кралство?

В комикса на Алн Мур, Ви е бунтар-анархист от вида, който даде на управляващата класа кошмарите в края на 21 век – хвърлянето на бомби, уменятията с камата, убиец и саботьор. Най-важното, в комикса на Мур, Ви загатва за възможностите на обществото, организирано без принуда. Ви не се бори просто СРЕЩУ нещо, той се бори ЗА нещо. Положителната страна на анархистката визия срещу е вече омаловажена в комикса, но дошото е, че напълно липсва във филма. Това, което остава, са възбуждащите приключения на Ви в убийства и разрушения. Зрителят е оставен с неясно впечатление от обръкването на въстание с nihilизъм.

Никаква алтернатива не е предложена. Единственото споменаване на анархизма в целия филм е когато човек с див поглед крещи „Анархия във Великобритания!“, докато озарява магазина.

Някои от характеристиките са леко променени: в книгата Иви Хамънд прави преход от безпомощен тинейджър до закален бунтовник. Характерът на Иви представя възможността хора, които са апатични, уплашени и неинформирани, да се превърнат в активни участници в революционната борба. Във филма тя от самото начало е раздрозителна и недоверчива към властта, и така нейната промяна просто е въпрос на подход. Ще появяваме ли, че само родените за бунтовнически мозаг да се борят със системата, или че всеки може да се осъзнае и да се впусне в борбата? Във филма също така характерът на детектив Финч е изграден много по-привлекателен и само едва-едва се противопоставя на последното действие на Иви. Какво би бил един колумбуски филм, ако няма добро ченге?

Представянето на фашизма във филма също е доста раздвоено. Наистина се описват някои ключови връзки с настоящото положение в САЩ, правейки препратка към „реалността“, нарочването на мюсюлманите, черните качулки, центровете за задържане, кампаниите срещу радикалите, печалбите на обръчи от фирми покрай правителството от масовите ваксинации и прокарвания страх от масови катастрофи. Ясната визия в ко-

микса, представяща фашизъм като прелитане между правителство и бизнес елитите, за да бъде защитаван частният капитал, е изгубена. Във филма ни се представя едно тиранично правителство, но изглежда, че то е репресивно заради самото себе си. Истинската природа на фашизма, която се корени в желанието да се защити частният капитал от силата на народа, е прикрита.

„Когато властта започне да усеща хаоса под краката си, ще роди отвратителни планове, за да спасява своята погредена фасада. Но винаги ред без справедливост, без любов и свобода, не ще може дълго да отлага собственото си падение в света на демоните.“ Ви

<http://aforanarchy.com>

Гау Фуокс и Барутния заговор

Братя Уайовски до тогава променят оригиналната идея на автора Алн Мур, че той се отказва от проекта и иска името му да не бъде изписвано. Анархистки групи по света организират кампани, разясняват на зрителите първоначалните идеи в книгата. Кампанията на Мур е писан през 1982 година, като посяграна антиутопия за една фашистка Британия, визиращи мрачната ера на Тачър, като в основата на сюжета е зазелан истори-

ческият „Барутен заговор“ от 1605 г.

Гау Фуокс (1570-1606) е британски войник и член на група католици, които са в основата на така наречения „Барутен заговор“ от 5 ноември 1605 г. Заговорът е с цел да бъде убит крал Джеймс I (Джеймс VI на Шотландия) и членовете на двете камари на Парламента на Англия, като бъде взривена сградата – Уесминстърският дворец. Заговорът е неуспешен и Гау Фуокс и неговите съратници са екзекутирани. Останаха през вековете е фразата, че Гау е „единственият човек, който някога е влизал в Парламента с почтени намерения“. Историята и личността на Гау Фуокс са много популярни в британския фолклор и до ден днешен. Според някои изследователи дори Шекспир пише „Макбет“ през 1609 г., след заговора, като опит да демонстрира своята лоялност пред краля, тъй като името му било намесено около разследването на случая. За него пишат под една или друга форма Чарлз Дикенс, Т. С. Елиът, Шарлот Бронте. В албума си „Plastic Ono Band“ Джон Ленън пее „Remember, remember, the 5th of November“ в песента „Remember.“ Краят ѝ завършва със звук от експлозия. Дори в серията за Хари Потър птищата на професор Дъмбълдор се казва Фуокс. •

превод LGB

ВОЗБУЖЕНАТА БОРБА ПРОТИВ КАПИТАЛИЗМА ПО СВЕТА

Група антифашистка съпротива 1 октомври (ГРАПО)

Защо на страниците на вестника ще пишем за групи и хора, квалифицирани еднозначно от правителства, медиуми и академични „анализатори“ като „терористи“? Какво е „тероризъм“, ще попитате ние. В днешното време на „война срещу тероризма“ това е сериозен въпрос. Въпрос, на който ние не се наемаме да дадем еднозначен отговор, но и не приемаме наложените клишета на държавната пропаганда. Трябва да преосмислим ставащото около нас и неизбежно, рано или късно да поставим неуробните за Държавата въпроси.

Затова в няколко поредни броя на „Свободна мисъл“ ви запознаваме накратко с добилите най-голяма популярност и значение ляборадикални групи, действащи или действали от началото на 1960-те години до наши дни. Организации, чиято дейност, идеология и цели променяха завинаги политическата сцена в Европа и поставиха началото на необратими промени. Целта ни не е да пишем материали във възбужда на наследство или пък да даваме дефиниции на понятията. Считаме, че тази серия статии има за цел да запълни една съзнателно оставена празнина в разбирането на понятието „тероризъм“ и да насочим читателя към преосмисляне на наложените стереотипи. Изложението идеи и методи на действие не са приемани еднозначно от всички, които споделяме идеите на анархизма и често са обект на спорове помежду ни. Единодушните сме обаче, че непознаването или фалшифицирането на историята е предпоставка за манипулация. Това е най-лесният способ да властваш, да вършиш в страх и подчинение обществото. •

Автономна безвластническа група „АнархоСъпротива“

Група антифашистка съпротива „1 октомври“

(FIRST OF OCTOBER ANTIFASCIST RESISTANCE GROUP, GRAPO, Газета Роха, Испания)

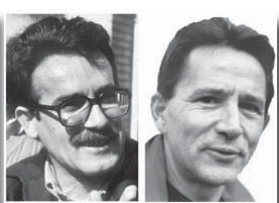
ГРАПО възниква през 1975 г. като бойно крило на маоистската „Комунистическа партия на Испания – възродена“. Ядрото на организацията е съставено от галисийски маоисти - членове на „Организацията на марксистите-ленинисти на Галисия“. Особено много симпатизанти организацията има в изостаналите национални области на северозапад. През цялото време на съществуването си групата е с малоброен състав.

При създаването на ГРАПО начело застава Роберто Конеса. Друг известен член на ГРАПО е „неуловимият“ Хуан Карлос Делгадо.

ГРАПО е комунистическа маоистска организация. Тя е ориентирана към антибуржоазна, антиимпериалистическа революция. Възникнала в последните години от съществуването на режима на Франко, групата първоначално си поставя за цел борбата с диктатурата, но в последствие, в периода на демократизация, ГРАПО не само не се отказва от борбата, но и засилва активността си. Организацията счита, че установеният либерално-демократичен режим не е промяна по същество и по старому осъществява господство на буржоазията над работниците. ГРАПО характеризира съществуващата

Хуан Карлос Делгадо

Мануел Перес Мартинес („Камарада Арена“) и Фернандо Силва Санте

та система като фашистска по своята същност, и обявява парламентарните леви партии за „сълзателски“, тоест преговетели на делото на революцията.

В променящите се социално-политически условия през 1980-те години, ГРАПО поставя ударението върху антиимпериалистическата теза в своята програма. Олицетворение на империализма за испанските леви стават САЩ и намиращите се в Испания обекти на НАТО. ГРАПО се солидаризира с другите леви в Европа в борбата против разпространението на ядрено оръжие.

През 1990-те ГРАПО насочват почти цялата си дейност срещу засилването на американското влияние по света, тъй като неговият проблем. Акциите са насочени против обекти на САЩ в Испания, в знак на солидарност с Ирак. Поредният акт е извършен на 29.09.2000 г. и по всички лица, че е свързан с раззърналото се в последните години движение на „антиглобалистите“.

Историята на ГРАПО може да се раздели на няколко периода. През първия – от създаването на групата до края на 1970-те – всичко протича относително благополучно за ГРАПО. Организацията провежда десетки диверсии, нападения и групи акции. В края на 1970-те групата претърпява няколко провала, като са арестувани много нейни активни членове. Въпреки това ГРАПО успява да възстанови своите структури и през 1980 г. извършва в Мадрид, Барселона и други градове серия от нападения на банки. През 1981 г. следва нова поредица от арести, от които организацията се възстановява едва към 1984 г., благодарение на притока на нови активисти. През 1985 г. полицията успява да арестува значителен брой бойци, с което широкомащабната дейност на ГРАПО е прекратена. Към настоящия момент групата само от време на време е способна да напомня за своето съществуване.

Във времето на най-активната си дейност ГРАПО се опитва да координира своите ак-

ции с близките идеологически и културно „Аксион директ“ и „Червените бригади“.

Хроника на дейността

- декември 1976 г. – отвлечен е председател на Държавния Съвет Антонио Марио де Ариол и Урхико (освободен от полицията през февруари 1977 г.)
- 24.01.1977 г. – отвлечен е председател на Висшия съвет на Военната прокуратура на Виласекуса (по-късно убит).
- 28.01.1977 г. – убити са двама полицаи и гвардеец, отмищени за убийството на петима адвокати-комунисти.
- 1977-1979 г. – съвместно с ФРАПЕ осъществяват серия от взривове в различни градове.
- 1978 г. – убит е главният директор на затворите Хесус Хагад.
- 1979 г. – убит е приемникът на Хагад, Карлос Гарсия Валдес.
- 1984 г. – серия от взривове срещу обекти на НАТО.
- 1991 г. – взривен е тръбопровод на НАТО.
- 29.09.2000 – взрив в редакцията на вестник „Ел-Мундо“.

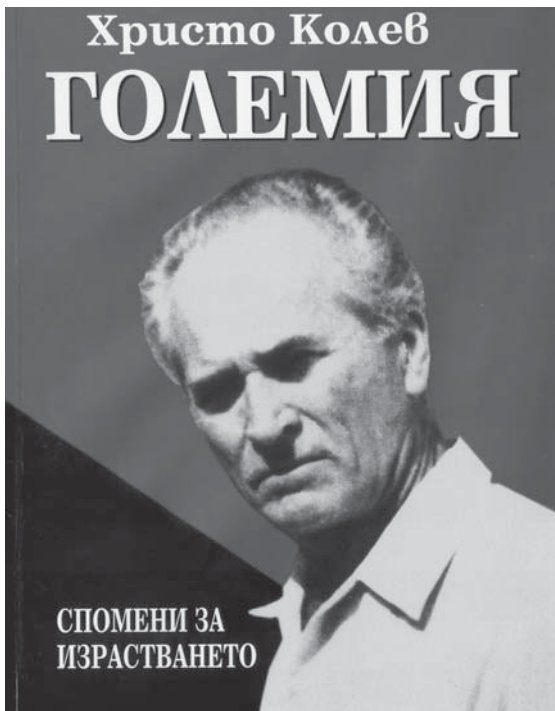
съставил LGB

НОВО АНАРХИСТКО ИЗДАНИЕ

Христо Колев – Големия

„Под всеки надгробен камък лежи част от всемирната история – говори Хайне – Всеки човек е Вселена, която се ражда и умира с него, историята на всяко съществуване има своя интерес!“

Под горното заглавие скоро излезе доста обемиста книга „Спомени на Христо Колев Йорданов“. Много години, откакто те бяха в ръкопис, но все имаше пречки за тяхното отпечатване – главно финансови. Най-после всичко е преодоляно и ние я имаме в ръцете си. След прочитането ѝ читателят не може да остане равнодушен към героичното минало на човек посветил и изстрадал целия си живот за каузата на анархизма. Ако „Записки по българските въстания“ от Захари Стоянов са една голяма ценност за всеки българин, то биографичните спомени на Христо К. Йорданов са същата ценност за всеки анархист. Защо да не кажем за всеки българин. Авторът на тази книга с голяма вещина на участник и потърпевш е преразказал един период от най-новата ни история – появата и разгрома на фашизма, преживял появата и разгрома на болшевиизма, който няма нищо общо с комунизма. Това беше един държавен терористичен капитализъм описан много добре в настоящата книга, но нека читателят сам да прецени стойността на този забележителен труж.

Силно впечатление прави невероятното описание на толкова много имена, случки и оценки на събитията станали през онзи повече от половин век от нашата трагична история. Искам да благодаря за усилията и заслугите на онези приятели,

които са работили, за да имаме тази прекрасна, да не кажа историческа книга – Славейко Павлов и Трайчо Велчев. Жалко е, че авторът ѝ не можа да доживее, за да види спомените си в тази добре оформена книга. •

Малкия Х. К.

АНАРХО радио програма ДИВЕРСИЯ В ЕФИРА

Денонощието има само 24 часа. Искате ги всичките. Малкото предаване става голяма програма. След като повече от година разкъсваше ефирната радиоскука в съботния следобед, екипът на предаването реши да прави 24-часова програма в Интернет. Можете да слушате пробното излъчване на адрес:

<http://a-bg.net/dve.m3u>

ПОЛЕЗНИ КНИГИ НА НИСКИ ЦЕНИ

Федерацията на анархистите в България предлага на читателите на в. „Свободна мисъл“ следните заглавия на анархистическа литература:

КНИГИ:

1. Основи на безвластието - Г. Хаджиев	1 лв.
2. Национално освобождение и безвластие - Г. Хаджиев	1 лв.
3. Вчерашни, днешни и утрешни проблеми - Г. Хаджиев	1 лв.
4. История на безвластическото движение в България - Г. Хаджиев	1 лв.
5. Моя път (спомени в два тома) - Г. Хаджиев	2x1 лв.
6. Феноменът Махно - П. Аршинов	1 лв.
7. Заблужденията на марксизма - Пиер Рамю	1 лв.
8. Събитие на века - анархистическа Испания - Г. Левал	1 лв.
9. Взаимопомощта - фактор на еволюцията - П. Кропоткин	1 лв.
10. Античестията славянобългарска - Г. Константинов	1 лв.
11. Краят на държавата и капитала - Г. Константинов	3 лв.
12. С думи вместо с куршуми - Г. Константинов	5 лв.
13. Възможна ли беше съпротивата срещу ДС? - Г. Константинов	3 лв.
14. Нечути песни - Кръстьо Г. Хаджииванов	3,50 лв.
15. Национализъм и култура - Рудолф Рокер	2 лв.
16. Национализъм и култура - Рудолф Рокер том II	5 лв.
17. Избрани страници за и от него - Михаил Бакунин	2 лв.
18. Барутни (по)мисли - Г. Константинов	5 лв.
19. Хляб и свобода - П. Кропоткин	4 лв.
20. Ставайте, робове - Г. Константинов	5 лв.
21. Къде са преминали моите 80 години - Иван Дръндов	2 лв.
22. Досие на обект №1218 - Александър Наков	2 лв.
23. Спомени за израстването - Христо Колев ГОЛЕМИЯ	6 лв.
24. Одисеята на един анархист - Славейко Павлов	4 лв.

БРОШУРИ:

1. Стопанисването на земята - Г. Хаджиев	0,50 лв.
2. Проблемът за организацията на анархизма - Г. Хаджиев	0,50 лв.
3. Що е анархизъм?	0,50 лв.
4. Отговор на една вярваща - С. Фор	0,50 лв.
5. За общината	0,50 лв.
6. Федерализъм и централизъм - Рудолф Рокер	0,50 лв.
7. Крахът на руския държавен комунизъм - Рудолф Рокер	1 лв.
8. Килифарево народно въстание и килифаревска чета	1 лв.

Тези книги и нови заглавия можете да купите от антикварната книжарница на пл. „Славеиков“ №7. Някои от тях могат да се намерят и в книжарницата на бул. Дондуков срещу Първа английска гимназия. Същите още могат да бъдат поръчани и изпратени от Александър Методиев Наков, Перник, ул. „Република“ №4.

АБОНАМЕНТ 2006 СВОБОДНА МИСЪЛ

Вече 12 СТРАНИЦИ

Државни читатели

Абонаментът за вестник „Свободна мисъл“ МОЖЕ ДА СТАВА ДО 15-ТО ЧИСЛО НА ВСЕКИ МЕСЕЦ ВЪВ ВСИЧКИ пощенски клонове на страната. За 1 година - 6,00 лв.; за 6 месеца - 3,00 лв.; за 3 месеца - 1,50 лв. Цена на един брой - 0,50 ст.

Каталожен номер 649

АНАРХО КАЛЕНДАР

Свободата на всеки човек е възможна и реална само в обществената свобода

- На 02.06.1876 г. е убит безсмъртният български революционер и поет Христо Ботев – наш идеен предтеча.
- На 02.06.1925 г. на гара Белово са убити Георги Шейтанов и Мариола Сиракова.
- На 03.06.1880 г. П. А. Кропоткин е изгонен от Швейцария.
- На 03.06.1966 г. умира анархистът Атанас Герчев Деяков, прекарал години в болшевишките концлагери.
- На 06.06.1919 г. в гр. Бургас пог редакцията на Марко Г. Боршукوف излиза анархисткият вестник „Комуна“.
- На 07.06.1861 г. е роден известният индийски поет, писател и мислител Рабиндранат Тагор.
- На 08.06.1908 г. във Фезан, Мала Азия на 18 години умира най-младият от „гимджуките“ Милан Арсов.
- На 09.06.1879 г. в Петербург е екзекутиран нихилистът Славише.
- На 12.06.1856 г. в гр. Лерин, Македония е роден идеологът на сиромашеството в България Спиридон Константинов Гулапчев.
- На 14.06.1872 г. в гр. Иркутск (Сибир) е роден ръководителят на много анархистки кръжоци Юлий Цезар Розентал.
- На 14.06.2002 г. в Пловдив умира анархистът Христо Ганчев Боичев, член на федералния секретариат на ФАБ и активен сътрудник на в. „Свободна мисъл“.
- От 15-17.06.1919 в София се провежда Първата национална анархистка конференция и е основана ФАКБ.
- На 20.06.1925 г. край село Белица, Ихтиманско е убит легендарният анархист Васил Бонев Икономов.
- На 21.06.1926 г. край село Росен е убит анархистът и четникът от анархистката чета „Братя Бъховци“ Стоян Михайлов Златареv от гр. Ихтиман.
- На 24.06.1836 г. умира д-р Луиз, безсмъртният автор на „Марсилезата“.
- На 25.06.1856 г. умира немският философ и автор на „Единственият и неговата собственост“ Йохан Гаспар Шмит (Макс Щирнер).
- На 26.06.1892 френският безвластник Равашол е осъден на смърт.
- На 27.06.1952 при село Чучулигово, Благоевградско при опит да премине границата е убит от болшевиките анархист-поет от с. Капатово Кръстьо Георгиев Хаджииванов.
- На 28.06.1936 г. умира Александър Беркман, който, заедно с Ема Голдман първи изнася свещеността за зверствата на болшевиките в Русия срещу анархистите.
- На 30.06.1901 г. в с. Бобошево е роден анархистът Крум Николов Попмихайлов, убит от Михайловистите.

ПОМОЩИ ЗА ВЕСТНИК „СВОБОДНА МИСЪЛ“

1. Георги Калчев, Варна	20 лв
2. Станчо Кърпаров, Бъта	10 лв
3. Стамо Ангелов, Попово	10 лв
4. Александър Наков, Перник	10 лв
5. Георги Константинов, София	100 лв

БАНКОВИ СМЕТКИ (IBAN):

В български левове:	BG86 UBBS 8261 1010 0473 10
В USD:	BG22 UBBS 8261 1110 0473 14
В Евро:	BG30 UBBS 8261 1410 0473 15

ТБ ОББ АД, клон Перник

ФАБ БЛАГОДАРИ ЗА ОКАЗАНАТА ПОДКРЕПА!

Вестник „Свободна мисъл“ не печели от реклами или обяви и не е спонсориран от никакви патриотични бизнесмени и затова не изплаща хонорари. Редакцията приема материали, написани грамотно на стандартни машинописни страници – 30 реда на страница, 55 знака на ред. Всеки автор носи отговорността за съобщените факти и твърдения! Ръкописи не се рецензират и не се връщат!

ТЕЛЕФОНИ ЗА ВРЪЗКА С ФАБ:

Ал. Наков 076/2-70-86; Хр. Велинов 0335/32 00;
Г. Божилов 07178/30 45; Г. Константинов 02/873 99-88

АВТОНОМНА БЕЗВЛАСТНИЧЕСКА ГРУПА АНАРХОСПРОТИВА:
aresistance@riseup.net
АНАРХИСТИЧЕСКА ГРУПА „ВАСИЛ ИКОНОМОВ“:
afront2003@yahoo.com

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА:

София, ж. к. Надежда, пощ. клон 1220, пощ. кутия 59

Редакционна колегия:

Почетен гл. редактор
Отг. редактор

Христо К. Йорданов
Г. Божилов

Предпечатна подготовка: „Свободна мисъл“
Печат: „Унискорп“ ООД